

**Formatul de raportare privind implementarea
Convenției Aarhus în concordanță cu Decizia IV/4
ECE/MP.PP/2011/2/Add.1)**

**Acest Raport este trimis pentru REPUBLICA MOLDOVA
în concordanță cu deciziile I/8, II/10 și IV/4.**

Numele persoanei responsabile
de transmiterea Raportului național:

Dumitru GORELCO

Semnătura:

Data:

RAPORTUL DE IMPLEMENTARE

Vă rugăm să oferiți detalii privind originea acestui Raport

Parte: REPUBLICA MOLDOVA

Punct Focal Național:

Numele complet al instituției: MINISTERUL MEDIULUI

Nume și funcția: Dumitru GORELCO, Șeful Direcției politici în domeniul
biodiversității

Adresa: MD-2004, Chișinău, Bulevardul Ștefan cel Mare, 162

Telefon: +(373) 2220 4511; Fax:

E-mail: dumitru.gorelco@mediu.gov.md

Persoana de Contact pentru Raportul național (în caz că diferă):

Numele complet al instituției: MINISTERUL MEDIULUI

Nume și funcția: Galina NOROCEA, Consultant principal, Direcția politici în
domeniul biodiversității

Adresa: MD-2004, Chișinău, Bulevardul Ștefan cel Mare, 162

Telefon: +(373) 2220 4537; Fax:

E-mail: galina.norocea@mediu.gov.md

I. Procesul prin care s-a pregătit Raportul

Furnizați scurte informații despre procesul elaborării acestui Raport, inclusiv informații despre tipurile de autorități publice care au fost consultate sau care au contribuit la pregătirea Raportului, despre cum a fost consultat publicul și cum a fost luat în considerare rezultatul dezbaterilor publice și despre materialul care a fost folosit ca baza pentru pregătirea Raportului.

Răspuns:

În contextul demarării celui de-al VI-lea ciclu de Raportare de către Părți a prevederilor Convenției privind accesul la informație, justiție și participarea publicului la adoptarea deciziilor în domeniul mediului, la inițiativa Ministerului procesul de elaborare s-a desfășurat în mai multe etape, după cum urmează:

începând cu publicarea anunțului pe pagina web oficială a Ministerului, prin care a fost lansată invitația autorităților administrației publice centrale și subdiviziunile structurale ale acestora, autorităților administrației publice locale, instituțiilor științifice și de cercetare, mediului de afaceri și organizațiilor obștești să ofere informațiile disponibile privind respectarea angajamentelor referitoare la asigurarea accesului la informații publice, inclusiv organizațiilor internaționale, regionale și neguvernamentale angajate în programe ce oferă sprijin în punerea în aplicare a Convenției, să prezinte date privind activitățile desfășurate și rezultatele obținute;

transmiterea demersurilor oficiale către entitățile menționate, după publicarea anunțului, prin care au fost detaliat și simplificat chestionarul (formatul Raportului) în scopul obținerii informațiilor concrete și cât mai ample despre respectarea angajamentelor referitoare la asigurarea accesului la informații publice, justiție și participarea publicului la adoptarea deciziilor în domeniul mediului;

efectuarea sintezei informației obținute și elaborarea primului proiect al Raportului (în limba română), inclusiv asigurarea publicării pe pagina web oficială a Ministerului, pentru obținerea comentariilor de la publicul interesat;

analiza comentariilor obținute și definitivarea Raportului cu publicarea repetată, inclusiv în versiunea tradusă în limba engleză.

II. Circumstanțe particulare care sunt relevante pentru înțelegerea Raportului

Prezentați orice circumstanțe particulare care sunt relevante pentru înțelegerea raportului, de ex. dacă există o structura federală și/sau descentralizată de luare a deciziilor, dacă prevederile Convenției au efect direct de la data intrării ei în vigoare, sau dacă constrângerile financiare sunt obstacole relevante pentru implementare (opțional).

Răspuns:

Republica Moldova a ratificat Convenția de la Aarhus prin Hotărârea Parlamentului

pentru ratificarea Convenției privind accesul la informație, justiție și participarea publicului la adoptarea deciziilor în domeniul mediului nr.346-XIV din 07.04.1999.

Conform art. 8, alin(1) din Constituție Republica Moldova respectă Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele internaționale la care este parte. Cetățenii Republicii Moldova beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea. Prevederile Convenției facilitează asigurarea dreptului persoanelor de a avea acces la orice informație de interes public, astfel autoritățile publice, potrivit competențelor ce le revin, sunt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal.

Asigurarea accesului la informații este reglementată de un șir de acte normative:

Legea nr. 982 din 11-05-2000 privind accesul la informație care stabilește principiile politicii statului în domeniul accesului la informațiile oficiale;

Hotărârea Guvernului nr. 1467 din 30-12-2016 pentru aprobarea Regulamentului privind accesul publicului la informația de mediu. Prezentul Regulament transpune Directiva 2003/4/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 28 ianuarie 2003 privind accesul publicului la informațiile despre mediu și de abrogare a Directivei 90/313/CEE a Consiliului publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (JO) nr. L 41 din 14 februarie 2000. Totodată, acest Regulament asigură dreptul de acces la informația privind mediul deținută de autoritățile publice sau pentru autoritățile publice și stabilește condițiile, termenii de bază și modalitățile de exercitare a acestui drept;

Legea nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional care stabilește normele aplicabile pentru asigurarea transparenței în procesul decizional din cadrul autorităților administrației publice centrale și locale, altor autorități publice și reglementează raporturile lor cu cetățenii, cu asociațiile constituite în corespundere cu legea, cu alte părți interesate în vederea participării la procesul decizional;

Hotărârea Guvernului nr. 967 din 09.08.2016 cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional, stabilește procedurile de asigurare a transparenței în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor;

Strategia de mediu aprobată prin Decizia Guvernului nr. 301 din 24.04.2014 în scopul de a garanta populației Republicii Moldova dreptul la un mediu durabil nepoluat și sănătos, în armonie cu dezvoltarea economică și bunăstarea socială.

Legea nr. 99 din 26.04.2013 pentru ratificarea Protocolului privind registrele emisiilor și transferului de poluanți la Convenția privind accesul la informație, justiție și participarea publicului la adoptarea deciziilor în domeniul mediului;

Legea nr. 86 din 29-05-2014 privind evaluarea impactului asupra mediului transpune parțial Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului (text codificat), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 26 din 1 ianuarie 2012 și instituie cadrul juridic de funcționare a mecanismului de evaluare a impactului asupra mediului al unor proiecte publice și private sau al unor genuri de activitate planificate, pentru asigurarea prevenirii sau minimizării, la etapele inițiale, a impactului negativ asupra mediului și sănătății populației;

Legea nr. 11 din 02.03.2017 privind evaluarea strategică de mediu care instituie cadrul juridic privind efectuarea evaluării strategice de mediu în vederea asigurării unui nivel înalt de protecție a mediului, a prevenirii sau diminuării efectelor negative ale unor planuri și programe asupra mediului, inclusiv asupra sănătății populației.

Legea nr. 160 din 22-07-2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.

Accesul la justiție este asigurat de Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116 din 19.07.2018 care determină statutul juridic al participanților la raporturile administrative, atribuțiile autorităților publice administrative și ale instanțelor de judecată competente pentru examinarea litigiilor de contencios administrativ, drepturile și obligațiile participanților în procedura administrativă și cea de contencios administrativ.

Codul de procedură civilă nr. 225 din 30.05.2003- Legislația procedurală civilă stabilește modalitatea de judecare a cauzelor în acțiuni civile ce rezultă din raporturi juridice civile, familiale, de muncă, locative, funciare, ecologice și din alte raporturi juridice, a cauzelor cu procedură specială și cu procedură în ordonanță (simplificată), precum și a celor care apar în legătură cu executarea actelor instanței judecătorești și actelor altor autorități.

III. Legislația, reglementările și alte măsuri care implementează prevederile generale din articolul 3, alineatele 2, 3, 4, 7 și 8.

Enumerați legislația, reglementările și alte măsuri care implementează prevederile generale din articolul 3, alineatele 2, 3, 4, 7 și 8, ale Convenției

Explicați cum au fost implementate aceste paragrafe. În special, descrieți:

(a) În ceea ce privește alineatul 2, măsurile luate pentru a asigura ca funcționarii și autoritățile sprijină și îndrumă publicul;

Răspuns:

Una dintre funcțiile de bază ale Agenției de Mediu (AM) este realizarea monitoringului calității factorilor de mediu în scopul asigurării persoanelor fizice și juridice cu informații privind calitatea mediului, dar și crearea și administrarea cadastrelor și registrelor speciale, administrarea sistemelor informaționale și de date pentru domeniile sale de activitate și asigurarea accesului publicului la informația despre mediu. În acest scop, în cadrul AM au fost create așa subdiviziuni ca Direcția management informațional integrat de mediu, Serviciul informații de mediu, educație și conștientizare ecologică și Serviciul informare și comunicare cu mass-media, este desemnată persoana responsabilă de accesul la informațiile de interes public în cadrul AM. Inspectoratul pentru Protecția Mediului (IPM) administrează Platforma electronică de sesizare a incidentelor de mediu - „Ecoalert”, fiind disponibilă publicului, prin care cetățenii sesizează IPM despre problemele de mediu, cu posibilitatea de a urmări online etapa de soluționare a problemei și de a primi notificări despre soluție. Referitor la antrenarea publicului în elaborarea și adoptarea deciziilor în domeniul statistic Biroul

Național de Statistică (BNS) a elaborat „Regulamentul cu privire la procedurile de consultare cu societatea civilă în procesul decizional” care descrie regulile interne ale BNS.

În cadrul Procuraturii Generale (PG) este creată Secția investigarea fraudelor contra mediului și intereselor publice în scopul unificării practicii în domeniul exercitării și conducerii urmăririi penale pe cauzele ce vizează protecția mediului și intereselor publice. PG acordă în egală măsură atenție examinării solicitărilor ce vizează probleme de mediu, numărul petițiilor la acest compartiment fiind în creștere constantă: 2017 - 52 adresări, 2018 - 65 adresări, 2019 - 75 adresări, 2020 – 137 adresări.

Schimbul de informații cu organele de protecție a mediului, administrația publică locală și Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Moldova în cadrul MAI este asigurat de către IGP al MAI, în baza Acordului de colaborare reciproc privind consolidarea capacităților și angajamentelor comune de prevenite și combatere a delictelor ce afectează fondul forestier și regnul animal, precum și în baza Planului privind măsurile comune de depistare și contracarare a delictelor ce afectează fondul forestier și regnul animal, precum și alte fenomene negative din domeniul de referință, care se efectuează în cadrul întrunirilor, conferințelor, seminarelor, meselor rotunde, grupurilor de lucru, etc. În calitate de autoritate publică responsabilă de formarea candidaților la funcțiile de judecător și de procuror, judecătorilor și procurorilor aflați în funcție, precum și a altor specialiști din domeniul juridic, Institutul Național al Justiției (INJ) include periodic în planurile de formare activități referitoare la problemele de mediu.

Schimbul de informații cu organele de protecție a mediului, administrația publică locală și Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Moldova în cadrul MAI este asigurat de către IGP al MAI, în baza Acordului de colaborare reciproc privind consolidarea capacităților și angajamentelor comune de prevenite și combatere a delictelor ce afectează fondul forestier și regnul animal, precum și în baza Planului privind măsurile comune de depistare și contracarare a delictelor ce afectează fondul forestier și regnul animal, precum și alte fenomene negative din domeniul de referință, care se efectuează în cadrul întrunirilor, conferințelor, seminarelor, meselor rotunde, grupurilor de lucru, etc. Pentru asigurarea transparenței în procesul decizional și facilitarea accesului tuturor părților interesate la informația privind procesul de elaborare și adoptare a deciziilor, pe paginile web oficiale ale ministerelor, agențiilor, inspectoratelor și a altor autorități publice la compartimentul dedicat transparenței decizionale, sunt plasate sistematic spre consultare, informații cu privire la proiectele actelor normative inițiate, elaborate și supuse consultărilor publice.

(b) Referitor la alineatul 3, măsurile luate pentru promovarea educației și a conștientizării privind mediul.

Răspuns:

În vederea promovării politicilor privind educația ecologică la nivelul sistemului național în învățământul general Ministerul Educației și Cercetării (MEC) a întreprins următoarele acțiuni:

#dezvoltarea educației ecologice în instituțiile de învățământ din RM, orientate pe trei

direcții: în cadrul orelor obligatorii, orelor opționale și în cadrul activității extrașcolare;
promovarea disciplinei opționale Educație ecologică la toate treptele de învățământ general în lista disciplinelor opționale din oferta educațională a Planului-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal;
aprobarea Curriculumului la disciplina opțională, clasele I-XII;
MEC și în colaborare cu Ministerul Mediului (MM) elaborează/diseminează și plasează pe pagina materiale informaționale destinate pentru informarea, sensibilizarea și educația ecologică a populației organizează ore ecologice pentru dezvoltarea la tânără generație a atitudinii adecvate față de utilizarea rațională a resurselor naturale, ameliorarea mediului, conservarea biodiversității pentru generațiile viitoare, promovarea surselor energetice și alternative; organizarea Olimpiadei Republicane la Ecologie și susține participarea elevilor la Olimpiada Internațională la Ecologie, completarea fondurilor bibliotecilor școlare, universitare, publice cu carte de popularizare a științei, orientată spre educația ecologică a tinerii generații.
Pentru promovarea instruirii/educației ecologice și ridicării nivelului de conștientizare/informare a publicului în problemele de mediu Ministerul Mediului și instituțiile subordonate a întreprins o serie de măsuri și acțiuni, așa ca:
A fost elaborată și aprobată Strategia de comunicare a informației de mediu pentru anii 2020-2022, prin Ordinul nr. 65 din 30.12.2019.
A fost desemnată persoana responsabilă de accesul la informațiile de interes public în cadrul Agenției de Mediu, prin Ordinul nr. 28 din 14 iulie 2020.
A fost elaborată Lista informațiilor de interes public.
A fost aprobată și pusă în aplicare Schema de difuzare a informației privind calitatea factorilor de mediu.
A fost elaborat și pus în aplicare Planul de activități privind educația și conștientizarea ecologică a populației
Pe pagina web a AM sunt plasate:

- buletine zilnice privind calitatea aerului atmosferic;*
- buletine lunare privind calitatea mediului pe teritoriul Republicii Moldova;*
- informații cu privire la procedurile de eliberare a actelor permissive și Listele actelor permissive eliberate de Agenția de mediu, care se actualizează permanent;*
- alte informații de mediu în scopul educației și conștientizării ecologice a cetățenilor.*

Pentru a spori nivelul de conștientizare a populației privind influența factorilor de mediu asupra sănătății, anual de către Ministerul Sănătății (MS) în comun cu Agenția Națională pentru Sănătate Publică (ANSP) sunt organizate acțiuni de sensibilizare și informare a publicului, de mobilizare a societății prin organizarea diferitor evenimente de sănătate.
Procesul de informare și educare a publicului constă în:

- elaborarea și editarea materialelor informaționale;*
- instruirea diferitor actori în aspecte de comunicare a riscurilor de mediu: APL, mass-media, ONG-uri, etc.*
- publicarea diferitor rapoarte privind calitatea factorilor de mediu (aer, apă, sol);*
- educația igienică a elevilor în instituțiile de învățământ;*
- organizarea acțiunilor în comunitate cu implicarea populației (salubritatea teritoriului,*

plantarea arborilor, concursuri de desen, etc).

(c) Referitor la alineatul 4, măsurile luate pentru a se asigura recunoașterea și susținerea adecvată a asociațiilor, organizațiilor sau grupurilor care promovează protecția mediului

Răspuns:

Constituția R. Moldova garantează următoarele:

La art. 34 - Dreptul la informație. Astfel,

(1) Dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit.

(2) Autoritățile publice, potrivit competențelor ce le revin, sunt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal.

Legea nr. 982 din 11-05-2000 privind accesul la informație stabilește la art. 4.

Principiile politicii statului în domeniul accesului la informațiile oficiale, astfel, oricine, în condițiile prezentei legi, are dreptul de a căuta, de a primi și de a face cunoscute informațiile oficiale.

Conform prevederilor Regulamentului privind accesul publicului la informația de mediu, aprobat prin HG nr. 1467 din 30.12.2016, „Informația de mediu se diseminează în mod progresiv și, în special, se utilizează tehnologiei informației și comunicațiilor electronice”.

HG nr. 967 din 09-08-2016 cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional stabilește că „Autoritatea publică asigură accesul la proiectele de decizii și la materialele aferente prin publicarea lor obligatorie pe pagina web oficială a autorității publice, precum și pe pagina web www.particip.gov.md”.

Totodată, Consiliul Superior al Magistraturii (CSM) cât și instanțele judecătorești colaborează permanent cu societatea civilă și mass-media pentru informarea publicului despre activitatea sistemului judecătoresc, actualizează permanent informația de pe site-urile oficiale ale acestora, prin publicarea Hotărârilor și anunțurilor importante. Serviciul de comunicare, relații publice și mass-media se află mereu la disponibilitatea justițiabililor prin prisma competențelor legale.

În cadrul CSM sunt create mai multe Grupuri de lucru pe diverse domenii (probleme) din cadrul sistemului judecătoresc, în care fac parte, atât judecători, cât și reprezentanți ai societății civile și altor instituții de drept naționale.

Institutul Național al Justiției pe parcursul anului 2019 a organizat o școală de vară „Consolidarea capacităților jurnaliștilor de mediu” cu formatori ai INJ și reprezentanți ai sistemului de drept național. În cadrul evenimentului au fost abordate mai multe subiecte din domeniul justiției de mediu, în special delimitarea infracțiunilor ecologice de contravenții, particularitățile metodice privind investigarea infracțiunilor ecologice, procedurile de prelevare a probelor.

Totodată, formatorii au pus accent pe jurisprudența Curții Internaționale de Justiție și a Curții Europene a Drepturilor Omului, pe prevederile Convenției Aarhus, precum și pe

analiza modificărilor legislative în domeniul protecției mediului, realizate în contextul implementării Acordului de Asociere Republica Moldova - Uniunea Europeană. Caracterul teoretic al școlii de vară e alternat cu cel practic și a oferit oportunitatea participanților să analizeze și să interpreteze diverse studii de caz, inclusiv să simuleze un proces de judecată în baza unei spețe. Pe parcursul anului 2020 au fost realizate 9 seminare în domeniu, fiind instruiți 176 de beneficiari ai INJ. Acestea s-au referit la aplicabilitatea practică și efectele juridice ale evaluării de mediu, particularitățile examinării litigiilor, sistemului de autorizare de mediu, aplicării cadrului legal național în materie ș.a. În scopul antrenării publicului în procesul de luare a deciziilor, în cadrul Serviciului Hidrometeorologic de Stat (SHS) este creat Consiliul strategic compus din reprezentanți ai organizațiilor non-guvernamentale din domeniul protecției mediului, ai instituțiilor de învățământ, mediului academic și autorităților administrative de mediu.

(d) Privitor la alineatul 7, măsurile luate pentru a promova la nivel internațional principiile Convenției inclusiv:

(i) Măsurile luate pentru a coordona în cadrul și între ministere informarea funcționarilor implicați în alte foruri internaționale relevante privind articolul 3, alineatul 7 al Convenției și Liniile Directoare Almaty, indicând dacă măsurile de coordonare sunt în curs de desfășurare.

Răspuns:

În perioada de referință, angajații subdiviziunilor MAI au fost informați cu privire la implementarea Convenției privind accesul la informație, justiție și participarea publicului la adoptarea deciziilor în domeniul mediului.

Totodată, pe parcursul perioadei de raport, la nivel internațional, au fost organizate 3 activități de instruire, unde au fost instruiți 4 angajați ai Poliției, după cum urmează:

- 13-19.01.2019 – Curs de instruire cu genericul „Urmărirea penală a infracțiunilor de mediu”, organizat în or. Budapesta, Ungaria, în cadrul Academiei Internaționale a Organelor de Drept (ILEA), cu suportul Ambasadei SUA la Chișinău (2 angajați);

- 14.09.-07.12.2019 – Program de instruire cu tematica „Adaptarea metodelor utilizate în criminalistica tradițională, unui mediu criminalistic nuclear”, organizat în Republica Federală Germania, (1 angajat);

- 12-23.04.2021 – Curs de instruire cu genericul „Infracțiuni împotriva mediului”, desfășurat în format on-line, de către Centrul național avansat pentru prevenirea crimei organizate din or. Caserta, Italia (1 angajat).

De asemenea, au fost organizate și 2 evenimente internaționale, la care au participat 2 angajați ai Poliției, după cum urmează:

- 03-06.04.2017 - Conferința regională privind reducerea efectelor nocive în mediul ambiant, organizată de către Rețeaua Euro-asiatică de Reducere a Riscurilor (EHRN), or. Vilnius, Lituania (1 angajat);

- 04-06.04.2017 - Cea de-a 7-a Reuniune a grupului operațional pe infracțiuni conexe mediului și naturii, eveniment organizat de către Centrul Sud-Est European de aplicare

a Legii (SELEC), or. București, România (1 angajat).

(ii) Măsurile luate pentru a asigura accesul la informații la nivel național privind forurile internaționale, inclusiv etapele la care a fost furnizat accesul la informații;

Răspuns:

Accesul la informații la nivel național cu privire la forumurile internaționale și rapoartele cu privire la participare sunt prezentate conducerii autorităților delegatăre, iar rapoartele/rezultatele participării sunt publicate pe pagina web și pagina Facebook după fiecare eveniment. Angajații, având la bază instrucțiunile privind managementul deplasărilor în interes de serviciu în străinătate, conform domeniilor de competență, participă la evenimentele internaționale/naționale, reieșind din invitațiile/mesajele parvenite.

(iii) Măsurile luate pentru a promova și a permite participarea publicului la nivel național cu privire la forumurile internaționale (de exemplu, invitarea unor organizații non – guvernamentale (ONG-uri) pentru a participa la delegația Părților în cadrul negocierilor internaționale de mediu, sau implicarea ONG-urilor în formarea poziției oficiale a Părților pentru astfel de negocieri), inclusiv etapele la care a fost furnizat accesul la informații.

Răspuns:

AM a organizat la 23 mai 2019 Masa rotundă națională pentru identificarea unor măsuri concrete, necesare a fi implementate de Republica Moldova pentru îmbunătățirea procesului de partajare și diseminare a informației de mediu, atât la nivel național, cât și regional, respectând astfel prevederile Convenției de la Aarhus. La eveniment au fost invitați și au participat mai mulți membri ai organizațiilor neguvernamentale.

În cadrul evenimentului au fost prezentate inițiativele cheie și bunele practici aplicate în țară și în UE, de asemenea, au fost prezentate și supuse consultării publice Raportul național privind stadiul evoluției datelor deschise de mediu și Foaia de Parcurș pentru îmbunătățirea procesului de partajare și interoperabilitate a datelor de mediu prin intermediul inițiativelor și serviciilor de E-guvernare existente

iv) Măsurile luate pentru a promova principiile Convenției în procedurile altor foruri internaționale;

v) Măsurile luate pentru a promova principiile Convenției în programele de lucru, proiecte, decizii și alte decizii ale altor foruri internaționale

Răspuns:

Pentru facilitarea accesului persoanelor la informațiile cu caracter hidrometeorologic, începând cu anul 2020 procedurile de solicitare și furnizare a informațiilor au fost

transferate virtual, încât să nu mai fie obligatorie prezența fizică la sediul SHS pentru a obține informațiile solicitate.

În cadrul BNS unul din cele mai importante instrumente de diseminare a informații este Baza de date. Cu ajutorul acestui instrument pot fi create propriile selecții și salvate în diferite formate de fișiere. De o importanță majoră este informația despre datele statistice prezentată în subrubrica „Metadate de referință”, creată în conformitate cu rigorile europene. O rubrică semnificativă cu date statistice o constituie Standardul Special de Diseminare a Datelor (SDDS) și pagina Națională Sumară a Datelor (NSDP).

e) Privitor la alineatul 8, măsurile luate pentru ca persoanele care își exercită drepturile conform prevederilor Convenției să nu fie penalizate, persecutate sau hărțuite

Răspuns:

Conform art. 34, alin. 5 al Constituției RM mijloacele de informare publică nu sunt supuse cenzurii. Autoritățile sunt obligate să asigure informarea corectă a opiniei publice. Astfel, accesul la informațiile publice este asigurat nestingherit, fiind inadmisibilă penalizarea, persecutarea, hărțuirea sau oricare formă de limitare a accesului la informațiile publice.

Totodată, în procesul de diseminare a informației, accesul la informația cu caracter personal se realizează cu prevederile Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

Conform prevederilor Codului administrativ în cazul în care furnizarea informației nu ține de competența autorității sau instituția nu deține informația solicitată, solicitantul este informat despre aceasta în decurs de 5 zile lucrătoare, inclusiv cu indicarea autorității publice sau instituției care deține informația respectivă. Informația statistică elaborată suplimentar prevederilor PLS, la comanda utilizatorilor se furnizează contra plată în conformitate cu Hotărârea Guvernului RM nr. 1403 din 30 decembrie 2005 Cu privire la aprobarea Nomenclatorului și tarifelor serviciilor cu plată și a Regulamentului privind modul de formare și utilizare a mijloacelor speciale provenite din prestarea serviciilor cu plată de către BNS și subdiviziunile lui teritoriale. Tarifele la serviciile prestate cu plată sunt stabilite pe principii de nonprofit, asigurând acoperirea cheltuielilor ce țin de colectarea, prelucrarea, sistematizarea informației statistice și alte costuri nefinanțate de la bugetul de stat. Pentru prestarea serviciilor informaționale conform solicitărilor beneficiarilor, costul serviciilor se stabilește în funcție de cheltuielile de timp necesare realizării lucrărilor.

Pentru eficientizarea procesului de informare a populației și a controlului efectuat de către cetățeni asupra activității autorităților publice și a instituțiilor publice informațiile, documentele solicitate sunt puse la dispoziția solicitantului din momentul în care sunt disponibile pentru a fi furnizate, dar nu mai târziu de 15 zile lucrătoare de la data înregistrării cererii de acces la informație.

IV. Descrieți obstacolele întâmpinate în implementarea articolului 3

Obstacole:

- *fluctuațiile personalului responsabil de informarea publicului privind starea mediului;*
- *insuficiența resurselor financiare pentru modernizarea și mentenanța website-ului conform cerințelor noi în domeniul tehnologiilor informaționale;*
- *capacitatea insuficientă de asigurare cu tehnică de prelucrare a informației de mediu (scanere, PC, Drone, aparate foto, etc.)*
- *personalul cu pregătire juridică din cadrul autorităților de mediu insuficient;*
- *lipsa resurselor financiare în cazul art. 3, alineatul 3.*

V. Alte informații privind implementarea prevederilor generale ale articolului 3 din Convenție.

Furnizați informații privind implementarea prevederilor generale ale articolului 3 din Convenție.

Răspuns:

Implementarea prevederilor generale este asigurată prin aplicarea următoarelor acte normative:

Legea privind protecția mediului nr. 1515 din 16.06.1993;

Legea nr. 982 din 11-05-2000 privind accesul la informație;

Hotărârea Guvernului nr. 1467 din 30.12.2016 pentru aprobarea

Regulamentului privind accesul publicului la informația de mediu;

Legea nr. 99 din 26.04.2013 pentru ratificarea Protocolului privind registrele emisiilor și transferului de poluanți la Convenția privind accesul la informație, justiție și participarea publicului la adoptarea deciziilor în domeniul mediului;

Legea nr. 239 din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional;

Legea nr. 86 din 29-05-2014 privind evaluarea impactului asupra mediului;

Legea nr. 11 din 02.03.2017 privind evaluarea strategică de mediu;

Legea nr. 160 din 22-07-2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător;

Legea nr. 86 din 29-05-2014 privind evaluarea impactului asupra mediului care transpune parțial Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului (text codificat), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr.L 26 din 1 ianuarie 2012 și instituie cadrul juridic de funcționare a mecanismului de evaluare a impactului asupra mediului al unor proiecte publice și private sau al unor genuri de activitate planificate, pentru asigurarea prevenirii sau minimizării, la etapele inițiale, a impactului negativ asupra mediului și sănătății populației;

Legea nr. 11 din 02.03.2017 privind evaluarea strategică de mediu care instituie cadrul juridic privind efectuarea evaluării strategice de mediu în vederea asigurării unui nivel înalt de protecție a mediului, a prevenirii sau diminuării efectelor negative ale unor planuri și programe asupra mediului, inclusiv asupra sănătății populației.

Accesul la justiție este asigurat de Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116

din 19.07.2018;

Agenția de Mediu a inițiat elaborarea proiectului hotărârii Guvernului privind aprobarea Regulamentului cu privire la gestionarea datelor despre mediu, pentru implementarea practică a dispozițiilor generale ale articolului 3 din Convenție

VI. Adrese de internet relevante pentru implementarea articolului 3

Răspuns:

www.meteo.md

moldstat@statistica.gov.md

www.statistica.md

www.mecc.gov.md

www.msmps.gov.md

www.ansp.md

www.ipm.gov.md

www.am.gov.md

www.competition.md

www.procuratura.md

www.agrm.gov.md

www.mai.gov.md www.politia.md

www.inj.md

VII. Măsurile legislative, de reglementare și alte măsuri care pun în aplicare prevederile privind accesul la informația de mediu din articolul 4.

Enumerați măsurile legislative, de reglementare și alte măsuri care pun în aplicare prevederile privind accesul la informația de mediu din articolul 4.

Explicați cum a fost implementat fiecare paragraf al art. 4. Descrieți transpunerea definițiilor relevante din art. 2 și a cerinței de nediscriminare din art.3, paragraful 9.

Răspuns:

Convenția Aarhus a devenit parte a legislației naționale în urma ratificării prin Hotărârea Parlamentului nr.346-XIV din 07.04.1999 pentru ratificarea Convenției privind accesul la informație, justiție și participarea publicului la adoptarea deciziilor în domeniul mediului. Astfel, conform prevederilor Regulamentului privind accesul publicului la informația de mediu, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1467 din 30.12.2016 este asigurat dreptul de acces la informația privind mediul deținută de sau pentru autoritățile publice și stabilește condițiile, termenii de baza și modalitățile de exercitare a acestui drept. Transpune termenii „informația deținută de o autoritate publică, informația de mediu, public, solicitant”. Totodată, stipulează că autoritățile de protecția mediului garantează accesul la informație, participarea publicului în luarea deciziilor și accesul la justiție în probleme de mediu în

conformitate cu Convenția Aarhus.

Cerința de nediscriminare a fost inclusă în pct.3 prin definiția termenului „solicitant” (indiferent de cetățenie, naționalitate sau domiciliu), „orice solicitant” în pct. 6, 32 al HG 1467/2016.

Acest Regulament stabilește ce include informația de mediu pusă la dispoziția publicului, mecanismul și termenii de satisfacere a cererii privind solicitarea informației de mediu, autoritatea publică deținătoare a registrului electronic unic cu informația de mediu și mecanismul de diseminare a informației de mediu.

Hotărârea Guvernului nr. 1467 din 30.12.2016 este actul normativ complementar Legii nr. 982 din 11.05.2000 privind accesul la informație care stabilește principiile politicii statului în domeniul accesului la informațiile oficiale și are ca obiective:

- a) crearea cadrului normativ general al accesului la informațiile oficiale;*
- b) eficientizarea procesului de informare a populației și a controlului efectuat de către cetățeni asupra activității autorităților publice și a instituțiilor publice;*
- c) stimularea formării opiniilor și participării active a populației la procesul de luare a deciziilor în spirit democratic.*

Descrieți de asemenea în mod special:

(a) Privitor la măsurile luate pentru a asigura (paragraful 1) că:

(i) Fiecare persoană are acces la informație fără a trebui să-și declare un interes;

Pct. 6 al Regulamentului privind accesul publicului la informația de mediu stipulează că „Autoritățile publice sunt obligate să pună la dispoziția oricărui solicitant, la cererea acestuia, informația privind mediul deținută de ele sau în numele lor, fără justificarea scopului în care această informație a fost cerută”.

Conform prevederilor Art. 12 din Legea nr. 982 din 11.05.2000 privind accesul la informație pentru ca un solicitant să primească un răspuns la cererea sa, aceasta trebuie să conțină:

- a) detalii suficiente și concludente pentru identificarea informației solicitate (a unei părți sau unor părți ale acesteia);*
- b) modalitatea acceptabilă de primire a informației solicitate;*
- c) date de identificare ale solicitantului*

Totodată, conform pct. 5 al Regulamentului „Informația de mediu va fi făcută publică, inclusiv pe pagina web oficială proprie a autorităților administrative centrale și pe portalul guvernamental de date deschise www.date.gov.md. În cazul în care aceasta nu se regăsește pe pagina-web sau portal, cererile de informații privind mediul și furnizarea răspunsurilor se realizează prin intermediul subdiviziunilor specializate de informare și relații cu publicul din cadrul autorităților publice”.

(ii) Sunt disponibile copii ale documentelor care conțin sau constituie informația solicitată;

Conform art. 13, alin. (2) din Legea nr. 982/2000 „Extrasele din registre, documente, informații (unele părți ale acestora), în conformitate cu cererea solicitantului, pot fi puse la dispoziția persoanei date, într-o formă rezonabilă și acceptabilă pentru aceasta, spre a fi:

a) examinate la sediul instituției;

b) dactilografiate, fotocopiate sau copiate într-o altă modalitate ce ar asigura integritatea originalului;

c) înscrise pe un purtător electronic, imprimate pe casete video, audio, alt purtător rezultat din progresul tehnic.

(iii) Informațiile sunt trimise în maniera solicitată;

Art. 12, alin. (4) din Legea nr. 982/2000 stabilește că, „Cererea poate fi înaintată verbal în cazurile în care este posibil răspunsul pozitiv, cu satisfacerea imediată a cererii de furnizare a informației. În cazul în care furnizorul intenționează să refuze accesul la informația solicitată, el va informa solicitantul despre aceasta și despre posibilitatea depunerii unei cereri scrise”. Art. 15 din aceeași Lege stabilește că „Cererile scrise cu privire la accesul la informație vor fi înregistrate în conformitate cu legislația cu privire la registre și petiționare. Cererile respective vor fi examinate și satisfăcute de funcționarii publici responsabili de furnizarea informațiilor. Deciziile, luate în conformitate cu prezenta lege, vor fi comunicate solicitantului într-un mod ce ar garanta recepționarea și conștientizarea acestora. În cadrul satisfacerii cererii privind accesul la informație, furnizorii vor lua toate măsurile necesare pentru nedivulgarea informațiilor cu acces limitat, pentru protecția integrității informațiilor și excluderea accesului nesancționat la ele”.

(b) Măsurile luate pentru ca termenele prevăzute în paragraful 2 să fie respectate;

Pct. 7 al Regulamentului privind accesul publicului la informația de mediu stabilește că, „Informația de mediu disponibilă în instituție se pune la dispoziția solicitantului din momentul în care este disponibilă, dar nu mai târziu de 15 zile lucrătoare de la data înregistrării cererii de acces la informație. În cazul în care volumul și complexitatea informației solicitate sunt atât de mari încât termenul de 15 zile lucrătoare prevăzut la pct.7 nu poate fi respectat, informația de mediu se pune la dispoziția solicitantului în termen de 20 de zile lucrătoare de la data primirii cererii de către autoritatea publică. În astfel de cazuri solicitantul este informat, cât mai curând posibil și cel târziu cu 5 zile înaintea expirării termenului inițial, despre prelungirea termenului de răspuns și motivele care stau la baza acestei prelungiri”.

Conform prevederilor articolului 33 din Codul administrativ al R. Moldova nr. 116 din 19.07.2018, comunicarea inter-instituțională și comunicarea cu participanții sau cu publicul în cadrul procedurii administrative se face prin orice mijloc (verbal, poștă,

telefon, fax, poștă electronică etc.), acordându-se prioritate mijloacelor care asigură o mai mare eficiență, rapiditate și economie de costuri.

Concomitent, se subliniază faptul că, în conformitate cu prevederile punctelor 43 și 44 din Regulamentul privind accesul publicului la informația de mediu, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1467/2016, accesul la registrele și listele publice întocmite și ținute, la informația deținută în format electronic și consultarea pe loc a informațiilor cerute sunt gratuite.

În cazul, în care pentru anumite informații care se consideră de mediu, se aplică tarife rezonabile, autoritățile publice pun la dispoziția solicitanților un barem al acestor tarife.

(c) Privitor la măsurile prevăzute în paragrafele 3 și 4, luate pentru:

(i) A stabili excepțiile de la obligația de a răspunde cererilor;

Cadrul legal pentru aceste excepții de la obligația de a oferi informații de interes public este stabilit de Legea nr. 982/2000 privind accesul la informație și de HG nr. 1467/2016 privind aprobarea Regulamentului privind accesul publicului la informația de mediu,

Art. 19 al Legii nr. 982/2000 stabilește că, „Refuzul de a furniza o informație, un document oficial va fi făcut în scris, indicându-se data întocmirii refuzului, numele persoanei responsabile, motivul refuzului, făcându-se în mod obligatoriu trimitere la actul normativ (titlul, numărul, data adoptării, sursa publicației oficiale), pe care se bazează refuzul, precum și procedura de recurs a refuzului, inclusiv termenul de prescripție. Furnizorii de informații nu pot fi obligați să prezinte probe ale inexistenței informațiilor nedocumentate.

(ii) A asigura că interesul public de la sfârșitul alineatului 4 este aplicat;

Pct. 24 din Regulamentul privind accesul publicului la informația de mediu stabilește că „Autoritățile publice pot refuza o cerere privind solicitarea de informații ce țin de mediu, în cazul în care:

a) informația solicitată nu este deținută de sau pentru autoritatea publică la care a fost înaintată cererea. În acest caz, dacă autoritatea publică are cunoștință că informația este deținută de sau pentru o altă autoritate publică, transmite cererea acelei autorități cât mai repede posibil, dar nu mai târziu de 3 zile lucrătoare de la data primirii solicitării, și informează solicitantul despre aceasta;

b) cererea este în mod evident nerezolvabilă;

c) cererea este formulată într-o manieră prea generală, luând în considerare dispozițiile pct.9;

d) cererea prevede materiale în curs de completare sau documente ori date nefinalizate;

e) cererea prevede comunicarea internă a colaboratorilor instituției, luînd în considerare satisfacerea interesului public prin furnizarea informațiilor;

f) cererea prevede informații atribuite la secretul de stat.

Totodată, art. 21 din Legea 982/2000 stabilește că:

Alin. (1) Persoana care se consideră lezată într-un drept sau interes legitim de către furnizorul de informații poate ataca acțiunile acestuia atât pe cale extrajudiciară, cât și direct în instanța de contencios administrativ competentă.

Alin. (2) Persoana, de asemenea, se poate adresa pentru apărarea drepturilor și intereselor sale legitime Avocatului Poporului.

Alin. (3) Persoana care se consideră lezată într-un drept sau interes legitim poate ataca orice acțiune sau inacțiune a persoanei responsabile pentru primirea și examinarea cererilor de acces la informații, dar în special cu privire la:

a) refuzul neîntemeiat de a primi și înregistra cererea;

b) refuzul de a asigura accesul liber și necondiționat la registrele publice aflate la dispoziția furnizorului de informații;

c) încălcarea termenelor și procedurii de soluționare a cererii de acces la informație;

d) neprezentarea sau prezentarea necorespunzătoare a informațiilor solicitate;

e) refuzul neîntemeiat de a prezenta informațiile solicitate;

f) atribuirea neîntemeiată a informației la categoria informațiilor care conțin secrete de stat, secrete comerciale sau la categoria altor informații oficiale cu accesibilitate limitată;

g) secretizarea neîntemeiată a unor informații;

h) stabilirea plății și mărimii acesteia pentru informațiile furnizate;

i) cauzarea unor prejudicii materiale și/sau morale prin acțiunile ilegale ale furnizorului de informații

Alin. (4) În cadrul soluționării litigiilor privind accesul la informație, organele competente vor întreprinde măsuri pentru protejarea drepturilor tuturor persoanelor

ale căror interese pot fi atinse prin divulgarea informației, inclusiv se va asigura participarea acestora în cadrul procesului în calitate de terță parte

Alin. (5) Instanța de judecată, în cadrul examinării litigiilor privind accesul la informație, va întreprinde toate măsurile rezonabile și suficiente de precauție, inclusiv convocarea ședințelor închise, pentru a evita divulgarea informațiilor, accesul limitat la care poate fi îndreptățit”.

La art.19 din Legea nr. 86 din 29-05-2014 privind evaluarea impactului asupra mediului este stabilit că, „Pentru efectuarea evaluării impactului asupra mediului la nivel național al activității planificate, inițiatorul elaborează Programul de realizare a evaluării impactului asupra mediului, care urmează a fi coordonat cu autoritatea competentă. Totodată, inițiatorul asigură informarea publicului și oferă posibilitate acestuia și autorităților publice interesate să prezinte în scris comentarii la program. Inițiatorul publică, cel puțin într-un ziar național și în unul local, o informație succintă despre activitatea planificată, indicînd obligatoriu pagina sa web oficială și/sau o altă adresă la care pot fi accesate cererea și proiectul Programului de realizare a evaluării impactului asupra mediului, precum și termenele de prezentare a comentariilor. Comentariile se prezintă inițiatorului, iar copia de pe comentarii – autorității competente. Inițiatorul prezintă autorității competente, pentru coordonare, proiectul Programului de realizare a evaluării impactului asupra mediului, însoțit de materialele ce atestă informarea publicului (copia publicației, anunțul). Autoritatea competentă examinează programul în termen de 30 de zile de la data primirii și emite un aviz. Programul se consideră coordonat dacă autoritatea competentă a emis un aviz pozitiv. În cazul unui aviz negativ, proiectul programului este restituit inițiatorului pentru definitivare. După definitivare, programul poate fi remis autorității competente pentru reexaminare”.

(d) Privitor la prevederile alineatului 5, măsurile menite să asigure că autoritatea publică care nu deține informația privind mediu solicitată va lua măsurile necesare;

În cazul în care autoritatea publică căreia i s-a adresat cererea nu deține informațiile solicitate, readresează solicitarea către altă autoritate în temeiul art. 74 din Codul administrativ. În acest sens art. 17 din Legea nr. 982/2000 stabilește că „Cererea de furnizare a informației poate fi readresată altui furnizor, cu informarea obligatorie a solicitantului în decurs de 3 zile lucrătoare de la momentul primirii cererii și cu acordul solicitantului, în următoarele cazuri:

a) informația solicitată nu se află în posesia furnizorului sesizat;

b) informația solicitată deținută de alt furnizor ar satisface mai deplin interesul față de informație al solicitantului.

VIII. Obstacolele întâmpinate în implementarea art. 4

Descrieți obstacolele întâmpinate în implementarea alineatelor din art. 4.

Răspuns:

*-Lipsa reglementărilor naționale cu privire la taxele care pot fi percepute, situațiile în care se poate renunța la perceperea taxei, precum și situațiile în care furnizarea informațiilor este condiționată de plata acestora în avans;
-Obstacolele întâmpinate în unele cazuri țin de confidențialitatea datelor cu caracter personal.*

IX. Informații privind aplicarea practică a prevederilor art. 4

Oferiți informații suplimentare privind aplicarea practică a prevederilor referitoare la accesul la informație din articolul 4, de exemplu, dacă există statistici disponibile legate de numărul de cereri, numărul de refuzuri și motivele acestora?

Răspuns:

Pe paginile web oficiale și cea de Facebook (dacă este) ale autorităților publice este plasată toată informația de interes public relevantă activității.

Fiecare autoritate are în componență un departament de relații cu publicul care asigură comunicarea și informarea publicului larg.

Asigurarea accesului la informație de mediu în cadrul AM se realizează prin:

1. intermediul paginii web oficiale a AM și cea de Facebook, unde informația de mediu

de interes public este plasată zilnic;

2. răspunsuri la solicitarea informației de mediu în formă scrisă, prin e-mail, prin

intermediu paginii Facebook; <http://mediu.gov.md/>

3. linia telefonică instituțională, telefonul specialiștilor din cadrul Agenției;

4. sistemele informaționale automatizate, utilizate de Agenția de Mediu, în calitate

deținător sau registrator, <http://mediu.gov.md/ro>

5. Portalul guvernamental date.gov.md

6. <https://date.gov.md/ckan/ro/dataset?organization=2898-agentia-de-mediu&q=Agentia+de+Mediu>

7. Portalul guvernamental servicii.gov.md;

8. <https://servicii.gov.md/CategoryDetails.aspx?cid=0f11dc67-6dd2-4264-8776-57269706ab23>

9. Pagina web a proiectului ENI SEIS – punerea în aplicare a principiilor Sistemului Partajat de Informații de Mediu.

Persoana responsabilă de furnizarea informațiilor din cadrul AM, deține un registru în formă manuală pentru solicitarea de informații la nivelul Agenției și raportează trimestrial evidența cererilor, care apoi sunt făcute publice în cadrul Raportului anual de activitate al AM.

Potrivit datelor din sistemul de gestiune electronică a documentelor „E-managementul documentelor”, Inspectoratul General al Poliției al MAI, pe parcursul anilor 2016-2020, a înregistrat 14 materiale aferente domeniului mediului, din ele 5 fiind petiții/cereri.

Referitor la cererile formulate, se informează că, în perioada menționată IGP a recepționat și examinat 5 cereri/petiții ale cetățenilor (una readresată pentru examinare de către Parlamentul Republicii Moldova) aferente poluării mediului și imixtiunii în spațiile verzi contrar prevederilor legislației.

Suplimentar, au fost examinate demersurile Comisiei parlamentare de anchetă pentru protecția mediului (cu referire la Cariera „Micăuți”);

De asemenea, Inspectoratul pentru Protecția Mediului a solicitat participarea salariaților Poliției, de comun în inspecțiile raionale pentru protecția mediului, la activitățile de prevenire și constatare a contravențiilor.

Autoritățile pentru protecția mediului au propriile statistici privind numărul de cereri primite, numărul de refuzuri și motivele pentru acestea. Fiecare autoritate din teritoriu are pagina sa web.

Domeniile la care s-au referit solicitările de informații au fost:

- *starea factorilor de mediu: aer, apă, sol, biodiversitate;*
- *activități care afectează sau este posibil să afecteze factorii de mediu: gestionarea/generarea deșeurilor și a substanțelor chimice;*
- *efectele poluării mediului asupra sănătății populației;*
- *măsuri legislative, planuri, proiecte;*
- *acte de reglementare emise de autoritățile de protecția mediului.*

X. Adrese relevante de website pentru implementarea articolului 4

Enumerați, dacă este cazul, website-urile relevante:

- *www.mediu.gov.md*
- *www.am.gov.md*
- *www.ipm.gov.md*
- *Mai multe vezi la pct. VI*

XI. Măsurile legislative, de reglementare și alte măsuri care pun în aplicare prevederile privind colectarea și diseminarea informațiilor de mediu din articolul 5

Enumerați măsurile legislative, de reglementare și alte măsuri care pun în aplicare prevederile privind colectarea și diseminarea informațiilor de mediu din articolul 5.

Explicați cum a fost implementat fiecare alineat al articolului 5. Descrieți transpunerea definițiilor relevante din articolul 2 și a cerinței privind nediscriminarea prevăzută de articolul 3 alineatul 9. De asemenea, în special, descrieți:

- (a) Referitor la **alineatul 1**, măsurile luate pentru a asigura că:
 - (i) autoritățile publice dețin și actualizează informația privind mediul;

Răspuns:

În RM participarea publicului la procesul decizional de mediu cuprinde implicarea publicului în evaluarea proiectelor, planurilor și programelor, de asemenea în evaluarea activităților. Regulamentul aprobat prin HG nr.1467/2016 asigură dreptul de acces la informația privind mediul deținută de sau pentru autoritățile publice și stabilește condițiile, termenii de bază și modalitățile de exercitare a acestui drept. Termenii și expresiile relevante sunt furnizate la pct.3 din prezentul Regulament, iar cerința privind nediscriminarea a fost inclusă în definiția „orice solicitant” în pct.3; 6 și 32 din același Regulament.

Actualmente Agenția de Mediu în calitate de furnizor de informații de mediu utilizează următoarele sisteme informaționale automatizate, fiecare dintre acestea deținând registre și arhive pe diferite domenii:

- 1. Sistemul Informațional Automatizat „Managementul deșeurilor” (SIA „MD”), în calitate de deținător din punct de vedere informațional și registrator al informației, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 682 din 11.07.2018 cu privire la aprobarea Conceptului SIA „MD”.*
- 2. Sistemul Informațional Automatizat de gestionare și eliberare a actelor permissive (SIA GEAP), în calitate de registrator, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 550/2018.*
- 3. Sistemul Informațional Automatizat „Registrul național al emisiilor și al transferului de poluanți” (SIA „RETP”), în calitate de deținător al Registrului național, stabilit prin Legea nr. 71-XVI din 22 martie 2007 cu privire la registre. Registrul național al emisiilor și al transferului de poluanți a fost aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 373 din 24.04.2018.*
- 4. Sistemul Informațional Automatizat „e-Pescuit”, un software de eliberare a permiselor de pescuit sportiv, amator și de agrement, care a fost achiziționat de*

Agencia de Mediu.

5. Sistemul Informațional Automatizat „Managementul documentelor”, un software de circulație a documentelor în cadrul Agenției de Mediu, care a fost achiziționat de Agenția de Mediu.

Contravențiile din domeniul mediului nu sunt examinate de către Inspectoratul General de Poliție (IGP), însă conform prevederilor art. 400 din Codul Contravențional, pot fi constatate și remise spre examinare, conform competenței, Inspectoratului pentru Protecția Mediului, având la bază art. 405 din Codul Contravențional.

În perioada anilor 2017-2020, Poliția a constatat 1592 contravenții în domeniul protecției mediului (2017-178; 2018-240; 2019-500; 2020-674), dintre care 1561 au fost remise după competență organelor abilitate, fiind aplicate (de către Poliție) amenzi în 947 cazuri (2017- 20; 2018-115; 2019-349; 2020-463).

De asemenea, schimbul de informații între IGP, organele de protecție a mediului, administrația publică locală și Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Moldova este asigurat în baza Acordului de colaborare reciproc privind consolidarea capacităților și angajamentelor comune de prevenite și combatere a delictelor ce afectează fondul forestier și regnul animal, precum și în baza Planului privind măsurile comune de depistare și contracarare a delictelor ce afectează fondul forestier și regnul animal, precum și alte fenomene negative din domeniul de referință, care se desfășoară în cadrul întrunirilor, conferințelor, seminarelor, meselor rotunde, grupurilor de lucru, etc.

Concomitent, pe pagina oficială a IGP sunt plasate periodic informații privind măsurile întreprinse și rezultatele obținute urmare măsurilor comune de depistare și contracarare a delictelor ce afectează fondul forestier și regnul animal.

IGP prezintă în adresa BNS numărul total de contravenții înregistrate, inclusiv pe fiecare articol din Codul Contravențional, precum și suma amenzilor aplicate și achitate.

(ii) există un flux adecvat de informație la nivelul autorităților publice;

Pentru a garanta fluxul de informații între și extra instituțional, IPM inițiază și menține relații de colaborare, implementând pct. 6 din HG 548/2018, prin acorduri de colaborare cu autoritățile publice centrale și locale, instituțiile științifice, de învățământ, cu mass-media, organizațiile nonguvernamentale de mediu naționale,

regionale și internaționale.

Conform prevederilor art. 33 din Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018, comunicarea inter-instituțională și comunicarea cu participanții sau cu publicul în cadrul procedurii administrative se face prin orice mijloc (verbal, poștă, telefon, fax, poștă electronică etc.), acordând-u-se prioritate mijloacelor care asigură o mai mare eficiență, rapiditate și economie de costuri.

Autoritățile dispun de sistemul de gestiune electronică a documentelor „E-managementul documentelor” care asigură și garantează gestionarea fluxului de documente aferent subiectului, către sine și alte autorități publice.

În cazul urgențelor provocate de epidemii, epizootii, calamități și alte fenomene naturale, care constituie un pericol pentru sănătatea omului sau pentru mediu, membrii societății potențial atinși de pericol, sunt informați fără întârziere despre gradul pericolului și măsurile care urmează a fi întreprinse pentru evitarea sau minimizarea consecințelor și impactului asupra sănătății umane și mediului înconjurător, precum și acțiunile care sunt întreprinse de către autoritățile competente, care manifestă responsabilitate și interacționează eficient la lichidarea focarelor și consecințelor.

Informarea se efectuează prin intermediul tuturor mijloacelor mass-media, cât și prin contactarea directă a populației, după caz.

În procesul de informare a populației sunt antrenate toate autoritățile abilitate în domeniul de referință, cu implicarea administrației publice locale și a voluntarilor.

În cadrul Agenției de Mediu diseminarea informației în caz de urgență este realizată conform schemelor de difuzare a informației referitoare la calitatea mediului.

- *Schema de difuzare a Avertismentului de poluare înaltă a aerului*
- *Schema de difuzare a Avertizării Urgente de radiație*
- *Schema de difuzare a Buletinului Lunar*
- *Schema de difuzare a Buletinului Alertă*
- *Schema de difuzare a Buletinului zilnic.*

<http://mediu.gov.md/ro/node/604>

Prin Ordinul Directorului Serviciului Hidrometeorologic de Stat, în anul 2020 au fost aprobate componența și competențele Centrului de criză din cadrul SHS, stabilite

procedurile și schemele de difuzare a informațiilor relevante către autoritățile publice responsabile pentru managementul situațiilor de criză. Concomitent, au fost stabilite procedurile necesare de urmat în cazul declanșării unor fenomene naturale periculoase și descrise atribuțiile angajaților SHS în aceste situații.

(iii) *În caz de urgențe, informații adecvate sunt diseminate imediat și fără întârziere;*

În cazul accidentelor majore cu impact semnificativ asupra mediului, IPM fără întârziere diseminează informația, prin publicații/interviuri pentru mass-media privind cauzele poluării și prejudiciile cauzate componentelor mediului.

(b) *Privind alineatul 2, măsurile luate pentru a asigura că modalitatea în care autoritatea publică disponibilizează informația privind mediul către public este transparentă, iar informația privind mediul este efectiv accesibilă;*

Inspectoratul pentru Protecția Mediului prin intermediul Serviciului sinteze informaționale și relații cu publicul asigură un proces de informare optim și transparent în relațiile cu populația cointereseată de problemele de mediu prin comunicarea și publicarea acestora în mass-media, etc.

Agencia de Mediu a inițiat elaborarea unui mecanism nou pentru implementarea Art. 5, alin. (2) din Convenție – Regulamentul cu privire la procesul de gestionare a datelor de mediu, care va obliga autoritățile publice, deținătoare de date și informații de mediu să le pună la dispoziție într-un mod transparent și accesibil.

Alte măsuri sunt:

actualizarea listei actelor permissive eliberate de către Agenție, plasarea anunțurilor, comunicatelor privind educația și conștientizarea ecologică, a rapoartelor de activitate, asigurarea funcționalității paginii web.

Consiliul Concurenței implementează cerințele de transparență prevăzute de Codul administrativ nr. 116/2018, Legea concurenței nr. 183/2012, Legea privind ajutorul de stat nr. 138/2012.

Toate informațiile relevante, de către subdiviziunile Ministerului Afacerilor Interne, sunt puse la dispoziția publicului într-un mod transparent și neîngrădit.

Spre exemplu, Inspectoratul General al Poliției al MAI, la data de 04 ianuarie 2021 a publicat pe pagina sa oficială un aviz informativ, prin care s-a înștiințat despre intrarea în vigoare a noilor modificări la art. 20 din Legea nr. 231/2010 cu privire la

comerțul interior. Potrivit noilor reglementări, articolul a fost completat cu alineatul (4) cu următorul conținut: „Se interzice utilizarea/comercializarea farfuriilor, paharelor, altor accesorii ale serviciilor de masă și bețișoarelor de unică folosință, fabricate din plastic, cu excepția celor biodegradabile, începând cu 1 ianuarie 2021”.

În consecință, societatea a fost informată despre importanța respectării articolului pre-citat, care are drept scop protejarea mediului ambiant, precum și despre sancțiunile contravenționale aplicabile în temeiul rigorilor Codului contravențional nr. 218/2008.

De asemenea, în contextul implementării art. 20 din Legea cu privire la comerțul interior, s-a elaborat articolul analitic „Aspecte legate de constatarea contravențiilor și aplicarea sancțiunilor în domeniul protecției drepturilor consumatorilor”, ce va fi publicat în curând pe pagina web oficială a Academiei „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne, la compartimentul Materialele conferinței „Reglementări naționale și standarde juridice internaționale în domeniul protecției drepturilor consumatorului”. Subiectul articolului constă în identificarea principalelor măsuri ale statului orientate spre protejarea consumatorilor de invazia unor produse fabricate din plastic de pe piața din Republica Moldova, care reprezintă o adevărată amenințare împotriva mediului înconjurător.

La aspectul cu privire la implicarea publicului interesat în procesul de luare a deciziilor în problemele de politică ecologică/de mediu se realizează conform prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparenta în procesul decizional, autoritățile publice vor consulta cetățenii, asociațiile constituite în corespundere cu legea, alte părți interesate în privința proiectelor de acte normative, administrative care pot avea impact social, economic, de mediu (asupra modului de viață și drepturilor omului, asupra culturii, sănătății și protecției sociale, asupra colectivităților locale, serviciilor publice).

Prin urmare, implicarea cetățenilor în procesul decizional se asigură în conformitate cu mecanismul tehnico-normativ stabilit de legea citată, și anume prin: publicarea anunțului referitor la inițierea elaborării deciziei (art. 9), publicarea anunțului cu referire la organizarea consultărilor publice și a materialelor aferente privind consultarea, crearea grupurilor de lucru, în care sunt implicați și reprezentanții societății civile, consultări publice (art. 11), întocmirea dosarului privind elaborarea proiectului de decizie accesibil pentru toți cetățenii (art. 12 alin. (4) etc.

Anunțurile ce se referă la procesul decizional, se publică pe pagina web a autorităților la compartimentul „Transparența”, sub-compartimentul „Consultări

publice”.

Deși MAI nu are nemijlocit atribuții în domeniul protecției mediului, oricum este asigurată pe deplin transparența și accesibilitatea personalului mass-media și cetățenilor la informația din gestiune privind delictele de mediu și alte fenomene negative din domeniul de referință, cu excepția informației care constituie obiect al procesului de urmărire penală și nu poate fi divulgată până la finalizarea acestuia.

Astfel, în perioada anilor 2017-2020, pe pagina oficială a IGP (politia.md) și pagina poliției de pe rețelele de socializare, au fost plasate 8 comunicate, după cum urmează:

- 1. <https://politia.md/ro/content/daca-esti-pasionat-de-vanatoare-trebuie-sa-stii-si-prevederile-legale-0>*
- 2. <https://politia.md/ro/content/daca-esti-pasionat-de-vanatoare-trebuie-sa-stii-si-prevederile-legale>*
- 3. <https://politia.md/ro/content/vanatoare-siguranta-politia-si-agentiile-ecologice-teritoriale-intreprind-actiuni-comune-de>*
- 4. <https://politia.md/ro/content/start-sezonului-de-vanatoare>*
- 5. <https://politia.md/ro/search/node/vanatoare>*
- 6. <https://politia.md/ro/content/important-pentru-vanatori-inceput-sezonul-de-vanatoare-la-pasarile-acvapalustre>*
- 7. <https://politia.md/ro/content/actiuni-de-contracarare-braconajului-efectuate-de-politie>*
- 8. <https://politia.md/ro/content/razii-de-prevenire-si-contracarare-pescuitului-ilicit-perioada-de-prohibitie>.*

(c) Privind **alineatul 3**, măsurile luate pentru a asigura că informația privind mediul devine în mod progresiv disponibilă în baze de date electronice care pot fi ușor accesibile publicului prin intermediul rețelilor publice de telecomunicații;

IPM emite, în format monografic, raportul anual cu privire la controlul de stat, care va sta la baza Raportului Național privind starea mediului ambiant.

AM a încheiat contracte de mentenanță pentru pagina web și Sistemele Informaționale Automatizate deținute pentru a asigura o creștere treptată a

volumului de informație ecologică în bazele de date electronice ale autorității.

Au fost expediate scrisori de solicitare a informațiilor de la autorități și agenți economici privind prezentarea anuală a datelor cu privire la gestionarea deșeurilor sau la inventarierea emisiilor de gaze cu efect de seră pentru a completa bazele de date respective. De asemenea, în procesul de elaborare a Raportului național starea mediului în Republica Moldova pentru anii 2015-2018 s-au expediat instituțiilor deținătoare de date relevante evaluării mediului formularele indicatorilor de mediu analizați în Raport, pentru a fi completat șirul de date și realizată evoluția și tendințele în anumite sectoare de mediu și economice cu impact asupra mediului

(d) Privind **alineatul 4**, măsurile luate pentru a publica și disemina rapoartele naționale privind starea mediului;

În scopul realizării prevederilor pct. 5 alin. 4) din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Agenției de Mediu, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 549 din 13.06.2018 cu privire la constituirea, organizarea și funcționarea Agenției de Mediu și întru asigurarea organizării procesului de elaborare a Raportului național privind starea mediului, AM a emis Ordinul nr. 36 din 31.07.2019, prin care:

- a aprobat componența nominală a Grupului de lucru responsabil pentru elaborarea Raportului Național privind Starea Mediului 2020;*
- a elaborat și aprobat Planul de acțiuni pentru elaborarea Raportului Național privind Starea Mediului,*
- a elaborat și aprobat Lista indicatorilor, structura Raportului,*
- a elaborat șabloanele fișelor de evaluare pentru fiecare indicator de mediu din Listă, cu identificarea responsabililor pentru evaluarea datelor și completarea fișelor, instruirea acestora privind modul de completare a fișelor,*
- a completat, analizat și evaluat fișele de evaluare pentru fiecare indicator de mediu din Listă,*
- a organizat consultări publice asupra indicatorilor și variantei preliminare a Raportului, cu instituțiile de resort,*
- a definitivat Raportul în baza avizelor și recomandărilor primite în rezultatul consultărilor,*
- a publicat Raportul național privind starea mediului în Republica Moldova*

<https://drive.google.com/file/d/1YD6esULO-JNJGhTmN1P8U2Ft228B8hGH/view>

Totodată, AM a elaborat proiectul hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea regulamentului cu privire la procesul de colectare și evaluare a datelor pentru crearea indicatorilor de mediu și elaborarea Raportului național privind starea mediului 2020

(e) Măsurile luate pentru a disemina informația la care se face referire în **alin. 5;**

În conformitate cu pct. 37 din HG nr. 1467 din 30.12.2016 prin intermediul portalurilor electronice gov.md, informația de mediu pusă la dispoziția publicului și diseminată în mod activ este permanent actualizată și include actele legislative naționale, Convențiile internaționale, Rapoartele privind activitatea instituțiilor, avizele, acordurile și autorizațiile pentru activitățile cu impact asupra mediului.

Studiile de impact asupra mediului și evaluările de risc privind elementele de mediu ori indicarea locului unde o asemenea informație poate fi solicitată sau găsită”. datele sau rezumatele datelor rezultate din monitorizarea activităților ce afectează sau pot afecta mediul.

(f) Cu privire la **alineatul 6**, măsurile luate pentru a încuraja operatorii ale căror activități au un impact semnificativ asupra mediului să informeze regulat publicul asupra impactului pe care activitățile și produsele lor îl au asupra mediului;

În cadrul controalelor planificate și inopinate inspectorii de mediu, informează operatorii/agenții economici despre obligativitatea de a anunța imediat autoritățile de mediu despre poluările accidentale.

Conform actelor normative în vigoare, pentru unele acte permissive la cerere este necesar să se anexeze și dovada desfășurării unor consultări publice referitor la activitatea care urmează a fi desfășurată. De exemplu, în Legea nr. 11/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului (EIM) este prevăzută etapa de consultare a publicului și de prezentare la solicitarea de efectuare a EIM a Raportului cu privire la informarea și participarea publicului la luarea deciziilor.

În actele permissive emise în domeniul protecției mediului, se indică ca condiție măsuri de informare a publicului despre activitățile realizate pe parcursul funcționării în baza actului permisiv, dacă o astfel de cerință este stabilită în actele normative corespunzătoare.

Mai mult, Agenția de Mediu publică actele permissive emise agenților economici, iar publicul interesat oricând poate solicita acestora informații referitor la activitatea lor

și impactul adus mediului.

(g) Măsurile luate pentru a publica și furniza informația conform cerințelor **alineatului 7**;

Cu regularitate sunt publicate rapoartele privind activitatea Agenției de Mediu (săptămânale, trimestriale, anuale) <http://www.mediu.gov.md/ro/content/rapoarte-de-activitate>

precum și informații cu privire la actele permissive emise de Agenția de Mediu, dar și a oricărei informații de interes public:

– <http://www.mediu.gov.md/ro/content/acte-permissive>

–
În cazul, în care, în limitele competenței, subdiviziunile MAI dețin informații în problemele de politică ecologică, acestea sunt furnizate publicului prin intermediul mijloacelor mass-media în cadrul conferințelor de presă, briefingurilor, emisiunilor TV și radio, interviurilor individuale, seminarelor, întrunirilor sau prin plasarea comunicatelor de presă pe pagina web.

(h) Cu privire la **alineatul 8**, măsurile luate pentru a dezvolta mecanisme în scopul de a asigura ca sunt disponibile către public suficiente informații despre produse;

AO EcoContact prin intermediul programului EU4Environment implementează proiectul privind transpunerea Regulamentului CE 66/2010 și crearea mecanismului de eco-etichetare în Republica Moldova.

Conform prevederilor pct 36 din Reglementarea tehnică „Producția agroalimentară ecologică și etichetarea produselor agroalimentare ecologice”, aprobată prin HG nr. 1078 din 22-09-2008 în cazul în care materia primă agricolă ecologică a fost cultivată în Republica Moldova produsele au sigla „Agricultura Ecologică Republica Moldova”.

Iar conform pct. 40. „Sigla Republicii Moldova pentru producția ecologică poate fi utilizată la etichetarea, prezentarea și promovarea produselor ce corespund exigențelor enunțate în prezenta Reglementare tehnică”.

Cadrul național legal pentru acordarea etichetelor ecologice include:

- *Legea cu privire la producția agroalimentară ecologică*
- *HG nr. 149 din 10 februarie 2006 pentru implementarea Legii cu privire la*

producția agroalimentară ecologică

- HG nr. 1078 din 22-09-2008 cu privire la aprobarea Reglementării tehnice „Producția agroalimentară ecologică și etichetarea produselor agroalimentare ecologice”.

(i) Cu privire la **alineatul 9**, măsurile luate pentru a stabili un sistem național al registrelor și inventarelor de poluare;

Agencia de Mediu nu are capacități la moment pentru asigurarea unui sistem unificat de inventariere, dar cu suportul partenerilor de dezvoltare, în cadrul unor proiecte de asistență tehnică realizează sarcinile stabilite prin actele normative cu referire la:

- 1) inventarierea emisiilor de gaze cu efect de seră (conform HG nr. 1277/2018);*
- 2) inventarierea emisiilor de poluanți în atmosferă (conform HG nr. 549/2018);*
- 3) inventarierea echipamentului cu conținut de bifenilipoliclorurați (conform HG nr. 81/2009).*

Cu forțele proprii Agenția a inițiat procesul de colectare a datelor cu privire la gestionarea deșeurilor - inventarierea deșeurilor – prin SIA managementul deșeurilor (conform HG nr.501/2018) și urmează să inițieze implementarea Registrului național al emisiilor și transferului de poluanți – SIA RETP (conform HG nr. 373/2018).

Agencia de Mediu consideră necesară crearea și dezvoltarea Sistemului Informațional Integrat de Mediu – o platformă comună cu date și informații de mediu, proiectul conceptului căruia a fost elaborat de Ministerul Mediului.

XII. Obstacole întâmpinate în implementarea paragrafelor articolului 5.

Descrieti obstacolele întâmpinate în implementarea paragrafelor articolului 5.

*Operatorii economici nu acordă suficientă atenție cerințelor de raportare a aspectelor de mediu, în special pe platformele electronice precum RETP, SIAMD.
Lipsa resurselor financiare pentru crearea și dezvoltarea Sistemului Integrat Informațional de Mediu și insuficiența capacităților instituționale necesare.*

XIII. Furnizați informații asupra aplicării practice a prevederilor articolului 5

*Furnizați informații asupra aplicării practice a prevederilor privind colectarea și diseminarea informației de mediu din **articolul 5**, ex. există statistici disponibile privind informația publicată?*

Răspuns:

Agenția de Mediu are pe pagina web lista cu informația de mediu de interes public deținută de ea. Această Listă este actualizată anual. S-a menționat mai sus că AM colectează informațiile cu privire la gestionarea deșeurilor prin intermediul SIA MD și face publice datele generalizate, colectează rapoartele statistice 1-AER, le validează și le prezintă Biroului național de statistică, realizează inventarierea emisiilor GES și publică datele cu privire la aceste emisii, a colectat informații în cadrul a 39 de indicatori de mediu și a publicat șirurile de date pentru acești indicatori.

Anual, Biroul Național de Statistică emite „Anuarul Statistic” care conține un capitol dedicat mediului înconjurător, ce include informații despre: deșeuri municipale, formarea și utilizarea deșeurilor de la întreprinderi, fondul funciar și fondul silvic, protecția aerului atmosferic și utilizarea resurselor de apă.

Conform prevederilor art. 33 Cod administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018, comunicarea interinstituțională și comunicarea cu participanții sau cu publicul în cadrul procedurii administrative se face prin orice mijloc (verbal, poștă, telefon, fax, poștă electronică etc.), acordându-i-se prioritate mijloacelor care asigură o mai mare eficiență, rapiditate și economie de costuri.

Schimbul de informații între Poliție, organele de protecție ale mediului, administrația publică locală și Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Moldova este asigurat în baza Acordului de colaborare reciproc privind consolidarea capacităților și angajamentelor comune de prevenite și combatere a delictelor ce afectează fondul forestier și regnul animal, precum și în baza Planului privind măsurile comune de depistare și contracarare a delictelor ce afectează fondul forestier și regnul animal, precum și alte fenomene negative din domeniul de referință.

XIV. Adrese de site relevante în implementarea articolului 5

Dați adrese de site relevante, dacă acestea sunt disponibile:

Vezi cap. VI

XV. Măsurile legislative, de reglementare și alte măsuri care pun în aplicare prevederile privind participarea publicului la deciziile privind activitățile specifice conform articolului 6.

Enumerați măsurile legislative, de reglementare și alte măsuri care pun în aplicare prevederile privind participarea publicului la deciziile privind activitățile specifice conform articolului 6.

Explicați cum a fost implementat fiecare alineat. Descrieți transpunerea definițiilor relevante din articolul 2 și a cerinței de nediscriminare din articolul 3, alineatul 9. De asemenea, și în special, descrieți:

Răspuns:

În RM participarea publicului în procesul decizional este asigurată prin următoarele acte normative:

1) *Legea nr. 239 din 13-11-2008 privind transparența în procesul decizional. Art. 7 din prezenta lege stabilește următoarele obligații ale autorităților publice:*

alin. (1) autoritățile publice sînt obligate, după caz, să întreprindă măsurile necesare pentru asigurarea posibilităților de participare a cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părți interesate la procesul decizional, inclusiv prin:

a) diseminarea informației referitoare la programele (planurile) anuale de activitate prin plasarea acestora pe pagina web oficială a autorității publice, prin afișarea lor la sediul acesteia într-un spațiu accesibil publicului și/sau prin difuzarea lor în mass-media centrală sau locală, după caz;

b) informarea, în modul stabilit, asupra organizării procesului decizional;

c) instituționalizarea mecanismelor de cooperare și de parteneriat cu societatea;

d) recepționarea și examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, ale altor părți interesate în scopul utilizării lor la elaborarea proiectelor de decizii;

e) consultarea opiniei tuturor părților interesate de examinarea proiectelor de decizii, conform prezentei legi.

Iar conform art. 8 al legii „Etapile principale ale asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sînt:

a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;

b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;

c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;

d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;

e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate”.

2) *Regulamentul cu privire la procedurile de consultare publică cu societatea civilă, aprobat prin HG. nr. 967 din 9 august 2016 în procesul decizional.*

Acest act normativ stabilește că, „Autoritatea publică asigură accesul la proiectele de decizii și la materialele aferente prin publicarea lor obligatorie pe pagina web oficială a autorității publice, precum și pe pagina web:

www.particip.gov.md

Conform pct. 6-8 al prezentului Regulament „Autoritățile publice aprobă regulile interne referitoare la procedurile de elaborare, informare, consultare, participare și adoptare a deciziilor în conformitate cu legislația în vigoare. Persoana responsabilă

de coordonarea procesului de consultare publică pregătește o listă generală a părților interesate, întocmită la inițiativa subdiviziunilor autorității publice, altor autorități publice sau la propunerea părților interesate, care vor fi informate prioritar despre procesul decizional al autorității în cauză. Lista se actualizează semestrial, inclusiv cu indicarea părților interesate (numele și prenumele cetățenilor, denumirile asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate, informația de contact a acestora), care au solicitat în scris informarea despre procesul decizional al autorității publice”.

a. privind **alineatul 1**, măsurile luate pentru a asigura că:

(i) prevederile articolului 6 sunt aplicabile deciziilor de autorizare a activităților propuse listate în anexa I a Convenției;

Conform prevederilor HG nr. 967 din 09-08-2016 cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional „Autoritatea publică asigură accesul la proiectele de decizii și la materialele aferente prin publicarea lor obligatorie pe pagina web oficială a autorității publice, precum și pe pagina web www.particip.gov.md

Măsurile de asigurare a participării publicului la luarea deciziilor de mediu conform prevederilor Legii nr. 11/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului”.

La luarea deciziilor privind eliberarea actelor permissive (cu excepția Acordului de mediu ca urmare a procedurii de EIM), nu se organizează participarea publicului în procesul decizional, dat fiind faptul că în actele normative speciale care reglementează procedurile de emitere a actelor permissive nu este prevăzută etapa consultărilor publice a proiectului de decizie. Conform Legii cu privire la transparența în procesul decizional (nr. 239/2008) inițierea elaborării deciziei se face publică cu cel mult 15 zile lucrătoare de la înregistrarea cererii și recomandările se prezintă în termen de 10 zile lucrătoare. Respectiv, în cazul când un act permisiv necesită a fi eliberat în termen de 10 zile, organizarea transparenței decizionale conform Legii nu se încadrează în acest termen (ceea ce necesită cel mult 25 de zile lucrătoare).

(ii) prevederile articolului 6 sunt aplicabile deciziilor privind activitățile propuse, altele decât cele listate în anexa I și care pot avea un efect semnificativ asupra mediului;

La aspectul cu privire la implicarea publicului interesat în procesul de luare a deciziilor în problemele de politică ecologică/de mediu potrivit art. 3, alin. (4) a1 Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, autoritățile publice vor consulta cetățenii, asociațiile constituite în corespundere cu legea, alte părți interesate în privința proiectelor de acte normative, administrative care pot avea impact social, economic, de mediu (asupra modului de viață și drepturilor omului, asupra culturii, sănătății și protecției sociale, asupra colectivităților locale, serviciilor publice).

Prin urmare, implicarea cetățenilor în procesul decizional al autorităților se asigură în conformitate cu mecanismul tehnico-normativ stabilit de legea sus citată, și anume

prin: publicarea anunțului referitor la inițierea elaborării deciziei (art. 9), publicarea anunțului cu referire la organizarea consultărilor publice și a materialelor aferente privind consultarea, crearea grupurilor de lucru, în care sunt implicați și reprezentanții societății civile, consultări publice (art. 11), întocmirea dosarului privind elaborarea proiectului de decizie accesibil pentru toți cetățenii (art. 12, alin. (4) etc.

Anunțurile ce se referă la procesul decizional se publică pe pagina web a autorităților la compartimentul „Transparența”, sub-compartimentul „Consultări publice”.

b. Măsurile luate pentru a asigura că publicul interesat este informat, din timp în procedura de mediu decizională, și într-o manieră adecvată, oportună și efectivă, asupra celor menționate în **alineatul 2**;

Autoritatea administrației publice locale, în termen de 5 zile de la primirea documentației privind evaluarea impactului asupra mediului, plasează documentația respectivă într-un loc accesibil publicului, informează despre aceasta inițiatorul, autoritatea competentă și publicul și comunică datele despre persoana care oferă sprijin inițiatorului în organizarea dezbaterilor publice.

Evaluarea impactului la nivel național se efectuează în conformitate cu prevederile Capitolului VI din Legea nr. 86/2014, iar în cazul proiectelor care au un potențial impact transfrontier, conform prevederilor din Capitolele IV și V din Legea nr. 86/2014 și cerințele Convenției privind evaluarea impactului asupra mediului înconjurător în zonele context transfrontier (în continuare - Convenția Espoo), adoptată la Espoo, Finlanda pe 25 februarie 1991, ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr. 1546/1993

Legea nr. 86/2014 la art.19 stabilește programul de realizare a evaluării impactului asupra mediului și anume:

- alin. (2) Pentru efectuarea evaluării impactului asupra mediului la nivel național al activității planificate, inițiatorul (persoană fizică sau juridică, inclusiv unitățile publice și administrativ-teritoriale, care solicită obținerea dreptului de realizare a activității planificate) elaborează Programul de realizare a evaluării impactului asupra mediului, coordonat cu autoritatea competentă. Totodată, inițiatorul asigură informarea publicului și oferă posibilitate acestuia și autorităților publice interesate să prezinte în scris comentarii la program.

- alin. (3) Inițiatorul publică, cel puțin într-un ziar național și în unul local, o informație succintă despre activitatea planificată, indicând obligatoriu pagina sa web oficială și/sau o altă adresă la care pot fi accesate cererea și proiectul Programului de realizare a evaluării impactului asupra mediului, precum și termenele de prezentare a comentariilor. Comentariile se prezintă inițiatorului, iar copia de pe comentarii – autorității competente.

-alin. (4) Inițiatorul prezintă autorității competente, pentru coordonare, proiectul Programului de realizare a evaluării impactului asupra mediului, însoțit de materialele ce atestă informarea publicului (copia publicației, anunțul).

Iar conform prevederilor art. 24, alin. (1) și (2) din aceeași lege „Autoritatea

administrației publice locale sau centrale care a eliberat actul permisiv de realizare a activității planificate pentru care a fost emis un acord de mediu informează în scris autoritatea competentă despre eliberarea actului permisiv, în termen de 10 zile de la data emiterii acestuia. Autoritatea competentă plasează pe pagina sa web oficială copia actului permisiv de realizare a activității planificate. Inițiatorul, în termen de 10 zile, informează publicul despre primirea actului permisiv prin publicarea anunțurilor în mass-media și plasarea lor pe pagina sa web oficială”.

c. Masurile luate pentru a asigura ca perioadele de timp ale procedurilor de participare a publicului respecta cerințele **alineatului 3**;

Consiliul Concurenței adoptă deciziile în conformitate cu prevederile Legii concurenței nr. 183/2012 și Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat. Deciziile Consiliului Concurenței adoptate în temeiul Legii nr. 139/2012 , Legii nr. 183/2012 pot fi atacate de persoana interesată în instanța de judecată. Partea dispozitivă a deciziilor Consiliului Concurenței adoptate în temeiul Legii nr. 139/2012 este publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ținând seama de interesul părților și asigurând protecția informațiilor ce constituie secret de stat sau secret comercial Iar la art. 22 din Legea 86/2014 este reglementată procedura de desfășurare a dezbaterilor publice, și anume:

Alin. (1) Dezbaterile publice referitoare la documentația privind evaluarea impactului asupra mediului se desfășoară pentru:

a) realizarea dreptului publicului de participare la dezbateri și la luarea deciziilor importante de mediu;

b) luarea în considerație a obiecțiilor și a propunerilor publicului referitoare la documentația privind evaluarea impactului asupra mediului și adoptarea deciziilor ce țin de realizarea activității planificate;

c) găsirea de soluții reciproc acceptabile pentru inițiator și pentru public de prevenire și minimizare a impactului negativ asupra mediului în urma realizării activității planificate.

Alin. (2) Dezbaterile publice se desfășoară pe teritoriul autorității administrației publice locale unde va fi realizată activitatea planificată. După prezentarea documentației privind evaluarea impactului asupra mediului, inițiatorul, împreună cu autoritatea administrației publice locale, stabilește locul, data și ora desfășurării dezbaterilor publice.

Alin. (3) Inițiatorul informează publicul despre desfășurarea dezbaterilor publice prin publicarea anunțurilor în mass-media și plasarea lor pe pagina sa web oficială. Autoritatea administrației publice locale, de asemenea, plasează anunțul cu privire la desfășurarea dezbaterilor publice pe pagina sa web, în sediul său și în alte locuri publice. Anunțul se plasează cu cel puțin 10 zile înainte de începerea dezbaterilor publice.

Alin. (4) Rezultatele dezbaterilor publice se consemnează într-un proces-verbal, cu indicarea numărului total de participanți, a listei întrebărilor, a obiecțiilor și propunerilor parvenite în procesul de desfășurare a dezbaterilor publice referitoare la

documentația privind evaluarea impactului asupra mediului. Procesul-verbal se întocmește în termen de 3 zile de la data desfășurării dezbaterilor publice și se semnează de președintele ședinței privind dezbaterile publice.

Alin. (5) Dacă în procesul desfășurării dezbaterilor publice referitoare la documentația privind evaluarea impactului asupra mediului nu au fost oferite răspunsuri la întrebările formulate, inițiatorul (titularul documentației privind evaluarea impactului asupra mediului) transmite răspunsurile, în termen de 15 zile de la data desfășurării dezbaterilor publice, autorilor întrebărilor pe adresele poștale și electronice indicate în procesul înregistrării.

Alin.(6) Termenul de prezentare a obiecțiilor și propunerilor din partea publicului, stabilit de inițiator, este de cel puțin 15 zile lucrătoare de la data publicării informației specificate la alin. (5).

d. Privind **alineatul 4**, măsurile luate pentru a asigura ca există o participare din timp a publicului;

Conform prevederilor art.10 al Legii nr. 11 din 02-03-2010 privind evaluarea strategică de mediu, „Inițiatorul, de comun acord cu autoritatea competentă, asigură informarea și participarea publicului la evaluarea strategică de mediu a planului sau programului prin următoarele acțiuni:

a) identificarea segmentelor de public care ar putea fi afectate în urma implementării planului sau programului ori care sînt interesate în luarea deciziei, inclusiv asociațiile obștești de mediu;

b) stabilirea modalităților de informare a publicului, cum ar fi: anunțuri publice în mass-media, informații plasate pe paginile web oficiale;

c) determinarea modalității de consultare a publicului: informarea în scris, dezbateri publice etc.;

d) stabilirea unor termene rezonabile, care să permită publicului să participe eficient și la timp la toate etapele evaluării strategice de mediu;

e) informarea asupra posibilității de participare a publicului în cazul consultărilor în context transfrontalier

Prin art. 22, alin. (1) din Legea 86/2014 și alte prevederi legale este realizat dreptul publicului de participare la dezbateri și la luarea deciziilor importante de mediu;

Totodată, potrivit art. 10, alin. (4) al Legii 11/ 2017 „Inițiatorul, la etapele evaluării prealabile și determinării domeniului de aplicare a raportului privind evaluarea strategică de mediu, informează publicul, în conformitate cu cerințele Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, despre efectuarea evaluării prealabile și stabilirea domeniului de aplicare a raportului, despre elaborarea planului sau programului și despre informația ce urmează a fi inclusă în raportul privind evaluarea strategică de mediu. Inițiatorul asigură publicului posibilitatea de a exprima opinii cu privire la posibilul impact asupra mediului al planului sau programului, la etapa evaluării prealabile, precum și cu privire la informația ce urmează a fi inclusă în raportul privind evaluarea strategică de mediu, la etapa de stabilire a domeniului de aplicare a raportului. Publicul transmite obiecțiile și

propunerile sale inițiatorului și autorității competente în termen de cel mult 10 zile calendaristice de la data la care a fost informat”.

e. Privind **alineatul 5**, măsurile luate pentru a încuraja eventualii titulari să identifice publicul interesat, să intre în discuții, și să furnizeze informații privind obiectivele solicitării lor înainte de a solicita un acord;

Doar în procedura de evaluare a impactului asupra mediului, atunci când se coordonează Programul EIM se recomandă părțile interesate care trebuie consultate referitor la activitatea planificată. În celelalte activități de autorizare nu se aplică astfel de măsuri.

Conform pct. 43 din Ghidul cu privire la executarea procedurilor privind evaluarea impactului asupra mediului, aprobat prin Ordinul Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului nr. 1 din 04.01.2019 „Obiecțiile, propunerile (recomandările) publicului interesat referitoare la avizul de coordonare la programului de realizare se primesc în termen de 10 zile din data publicării pe pagina web oficială a autorității competente emitente, la domeniul procedurii de reglementare”.

f. Privind **alineatul 6**, măsurile luate pentru a asigura ca:

(i) autoritatea publică competentă disponibilizează publicului interesat toate informațiile relevante procesului decizional menționat în art.6 care sunt disponibile la data procedurii participării publicului;

Conform prevederilor art. 23, alin. (2) al Legii 86/2014 „Autoritatea competentă emite acordul de mediu în cazul în care documentația privind evaluarea impactului asupra mediului a fost elaborată în conformitate cu cerințele stabilite de prezenta lege și a fost minimizat impactul negativ asupra mediului. Acordul de mediu va conține cel puțin:

a) argumentarea deciziei;

b) măsurile obligatorii preconizate pentru prevenirea sau pentru reducerea impactului negativ asupra mediului;

c) informația cu privire la desfășurarea procesului de participare a publicului”.

(ii) în special, autoritatea publică competentă disponibilizează publicului interesat informațiile listate în acest alineat;

Așa cum este menționat mai sus, autoritățile publice competente pun la dispoziția publicului interesat toate informațiile relevante din procesul decizional. Documentația disponibilă publicului interesat conține informații despre locația propusă, rezumatul cu caracter netehnic, efectele potențiale semnificative ale activității propuse asupra mediului, alternativele studiate etc.

Conform art. 24, alin. (2) al Legii nr.86/2014 „Autoritatea competentă plasează pe pagina sa web oficială copia actului permisiv de realizare a activității planificate.

Inițiatorul, în termen de 10 zile, informează publicul despre primirea actului permisiv prin publicarea anunțurilor în mass-media și plasarea lor pe pagina sa web oficială”.

Raportul privind participarea publicului conține, cel puțin, următoarele informații:

- 1. Activitatea planificată (denumirea, tipul activității)*
- 2. Inițiatorul activității planificate (nume, adresă juridică, poștală și electronică, numere de telefon și fax.*
- 3. Titularul documentației privind EIM (nume, adresă juridică, poștală și electronică, numere de telefon și fax).*
- 4. Autoritatea responsabilă de notificarea publicului și/sau de distribuirea documentației privind EIA.*
- 5. Autoritatea responsabilă de realizarea procesului de participare a publicului și de recepționarea comentariilor (obiecțiilor) publicului, în cazul în care aceasta este alta decât cea menționată mai sus.*
- 6. Metodele de informare a publicului, locul, timpul și forma de realizare a dezbaterilor publice.*
- 7. Lista informației care a fost trimisă publicului la toate etapele EIM.*
- 8. Procesul-verbal al consultărilor publice, inclusiv lista participanților, cu indicarea denumirii organizației (în cazul în care sînt reprezentanți ai organizațiilor), subiectele discutate de participanți la dezbateri.*
- 9. Lista obiecțiilor și a propunerilor la documentația privind EIM parvenite în scris.*

g. Privind **alineatul 7**, măsurile luate pentru a asigura ca procedurile de participare a publicului permit acestuia sa depuna comentarii, informatii, analize sau opinii pe care le considera relevante pentru activitatea propusa;

Publicul poate participa la dezbaterile publice și își poate exprima opiniile pe care acesta le consideră relevante asupra activității propuse.

Conform prevederilor art. 23 al Legii 86/2014 autoritatea competentă (AM) aprobă una din decizii în baza rezultatelor examinării documentației privind evaluarea impactului asupra mediului, a avizelor autorităților administrației publice centrale și locale, ale altor instituții interesate, precum și ținând cont de comentariile prezentate de public în formă scrisă și de rezultatele consultărilor publice.

În acest sens, AM colectează toate recomandările parvenite asupra proiectului de decizie consultat, le analizează, elaborează tabelul de analiză a recomandărilor cu argumentele de rigoare privind acceptarea sau neacceptarea acestora și asigură publicarea acestuia pe pagina web oficială.

h. Privind **alineatul 8**, măsurile luate pentru a asigura că într-o decizie se iau în considerare rezultatele participării publicului;

Legislația în vigoare stabilește că autoritatea competentă trebuie să ia în considerare rezultatele participării publicului în procesul decizional. Principiul participării publicului în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor de mediu aferente procedurii de reglementare, este realizat în conformitate cu prevederile Legii nr. 239 din 13

noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional și Regulamentului privind antrenarea publicului în elaborarea și adoptarea deciziilor de mediu, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 72 din 25 ianuarie 2000.

i. Privind **alineatul 9**, măsurile luate pentru a se asigura că publicul este informat cu promptitudine cu privire la o decizie în conformitate cu procedurile adecvate;

La pachetul de documente de promovare spre aprobare a deciziei este anexat tabelul de analiză a recomandărilor parvenite în rezultatul consultărilor publice. Conform legislației în vigoare publicul este informat asupra deciziei luate prin anunțuri postate pe pagina de internet a autorității publice și a inițiatorului de proiect. Anunțurile conțin textul deciziei, inclusiv principalele motive și considerente pe care se bazează.

j. Privind **alineatul 10**, măsurile luate pentru a asigura că atunci când o autoritate publică reconsideră sau actualizează condițiile de operare pentru o activitate menționată în alineatul 1, prevederile alineatelor 2 – 9 se aplică făcând schimbările necesare, acolo unde este cazul;

Conform prevederilor pct. 140. din Ghidul cu privire la executarea procedurilor privind evaluarea impactului asupra mediului, aprobat prin Ordinul MADRM nr. 1 din 04.01.2019 „Revizuirea și actualizarea deciziei de evaluare prealabilă, avizului de coordonare la programul de realizare, acordului de mediu, în dependență de caz, se realizează de către autoritatea competentă emitentă la solicitarea inițiatorului activității planificate și/sau titularului documentației, cât și a publicului interesat”.

Iar la pct. 142 din Ghid este stabilit că, „Autoritatea competentă emitentă, în termen de 10 zile de la aprobarea deciziei de revizuire (reconsiderare), asigură desfășurarea următoarelor etape procedurale:

1) revizuieste informația consemnată în dosarul personalizat proiectului în paralel cu informația primită, în dependență de caz, evaluează și consultă contestația actului emis, în comun cu membrii grupului pentru analiză tehnică implicați anterior în cadrul ședințelor, care au transmis punctul său de vedere în vederea emiterii acestuia;

2) înscrierea de mențiuni și/sau modificarea conținutului inițial al actului emis de autoritatea competentă sau refuz solicitării;

3) publică decizia luată pe pagina web oficială, la domeniul, rubrica procedurii de reglementare, în termen de 5 zile lucrătoare de la data aprobării;

4) informează în scris despre decizia luată inițiatorului activității planificate și/sau

titularului documentației, cât și autoritatea/autoritățile administrației publice locale pe al căror teritoriu este propusă implementarea proiectului, în vederea publicării în termen de 3 zile, de către aceștia, a anunțului public întocmit conform modelului prevăzut în anexa nr. 19 la prezentul ghid, pe propriile pagini web oficiale, afișării la sediul lor, precum și în situații când este cazul, pe panoul de identificare a investiției montat pe amplasament;

5) analizează punctele de vedere justificate ale publicului interesat, transmise autorității competente în termen de 10 zile din data publicării deciziei finale revizuite;

6) comentariile și observațiile justificate ale publicului interesat pot fi respinse, sau dacă sunt luate în considerație și conduc la revizuirea repetată a deciziei, autoritatea competentă aduce la cunoștință în termen de 5 zile lucrătoare inițiatorului activității planificate sau titularului documentației și autorității administrației publice locale și o publică repetat prin mijloacele prevăzute în ghid;

7) transmite actul revizuit sau când este cazul, decizia de refuz a solicitării către inițiatorul activității planificate sau titularului documentației, și autorității administrației publice locale pe al cărei teritoriu este planificat implementarea proiectului.”

k. Privind alineatul 11, măsurile luate pentru a aplica prevederile articolului 6 la deciziile privind autorizarea introducerii deliberate a organismelor modificate genetic în mediu.

Conform prevederilor lit. a), alin. (1) art.20 a Legii nr. 755/2001 privind securitatea biologică după primirea notificării, Comisia națională pentru Securitate Biologică , pe baza informațiilor cuprinse în notificare este obligată să informeze și să consulte publicul în legătură cu notificarea primită.

Alin. (2) al art. 39 din Legea 755/2001 prevede că informarea publicului se va face în termen de 10 zile de la primirea notificării, iar publicul este în drept să se expună în termen de 30 de zile și urmează a fi luate în considerare de către Comisia națională la luarea deciziei de autorizare a activității propuse. În funcție de comentariile primite, se pot organiza dezbateri publice asupra oricăror aspecte privind domeniul biosecurității.

În perioada anilor 2017-2020 Comisia națională pentru Securitate biologică a examinat 31 de cereri și notificări ale agenților economici privind autorizarea importului șrotului obținut din soia modificată genetic. Cererile și Notificările au fost plasate pe pagina WEB a Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului

pentru informare și consultare a publicului.

În scopul armonizării legislației naționale la Directiva 2001/18/CE privind introducerea deliberată în mediu a organismelor modificate genetic a fost elaborat un nou proiect de lege privind organismele modificate genetic. Proiectul Legii conține prevederi obligatorii privind transparența, informarea și consultarea publicului în procesul luării deciziilor privind introducerea OMG-urilor și a produselor rezultate din acestea.

Proiectul legii a fost consultat cu instituțiile implicate și societatea civilă fiind plasat pe pagina WEB a MADRM www.madrm.gov.md la directoriul Transparența decizională și pe portalul guvernamental

www.particip.gov.md

(<https://www.madrm.gov.md/ro/content/anun%C8%9B-privind-ini%C8%9Bierea-elabor%C4%83rii-proiectului-legii-privind-organismele-modificate-genetic>

https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/document/attachments/proiectul_515.pdf

<https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-despre-consultari-publice-la-proiectul-legii-privind-organismele-modificate-genetic-numar-unic-515madrm2020/7542>

Concomitent, proiectul legii a fost prezentat societății civile în cadrul a două seminare organizate în cadrul proiectului „Creșterea competitivității sectorului agroalimentar prin integrarea acestuia în lanțurile valorice interne și globale, în special în sectorul soiei”

XVI. Obstacolele întâmpinate în implementarea articolului 6

*Descrieți orice **obstacol întâmpinat** în implementarea oricăruia dintre alineatele articolului 6*

Lipsa concordanței dintre prevederile Legii nr. 239/2008 cu privire la asigurarea transparenței în procesul decizional cu referire la transparența în procesul de luare a deciziei privind eliberarea actelor permissive și a prevederilor legilor speciale de mediu care reglementează procedurile de emitere a actelor permissive cu referire la organizarea consultărilor publice în procesul de emitere a actelor permissive și luarea în calcul a termenului de organizare a consultărilor publice la stabilirea termenului

necesar pentru emiterea actului permisiv.

Percepția publicului la importul și utilizarea organismelor sau produselor modificate genetic este negativă, dar de obicei, publicul rar reacționează la notificările depuse de agenții economici în vederea importului furajului modificat genetic.

XVII. Furnizați informații suplimentare cu privire la aplicarea practică a dispozițiilor din articolul 6

*Furnizați informații suplimentare cu privire la aplicarea practică a dispozițiilor privind **participarea publicului la luarea deciziilor privind activități specifice din articolul 6**, de exemplu, există statistici sau alte informații disponibile cu privire la participarea publicului la deciziile privind activități specifice sau la decizii de ne aplicare a prevederilor acestui articol activităților propuse în serviciul național scopuri de apărare.*

Răspuns:

Procedura de evaluare a impactului asupra mediului, derivă din prevederile cadrului normativ în vigoare și presupune desfășurarea etapelor procedurale, după cum urmează:

- 1) evaluarea prealabilă a impactului asupra mediului a activității planificate;*
- 2) realizarea evaluării impactului asupra mediului, conform următoarelor etape:*
 - a) etapa de elaborare și coordonare a proiectului programului de realizare a evaluării impactului asupra mediului, pentru care se asigură și se dovedește realizarea consultării publicului interesat;*
 - b) etapa efectuării studiului de evaluare a impactului în conformitate cu conținutul programului de realizare a evaluării impactului asupra mediului, prealabil coordonat;*
 - c) etapa finalizării studiului de evaluare și elaborare a documentației privind evaluarea impactului asupra mediului;*
 - d) examinarea, analiza calității documentației privind evaluarea impactului asupra mediului și asigurarea consultării publicului interesat asupra conținutului acesteia;*
 - e) organizarea dezbaterii publice la documentația privind evaluarea impactului asupra mediului a activității planificate și întocmirea raportului privind participarea publicului interesat;*
 - f) examinarea, discutarea și desfășurarea consultărilor referitoare la documentația privind evaluarea impactului asupra mediului, între autoritatea competentă pentru protecția mediului și inițiatorul activității planificate sau titularul documentației privind evaluarea impactului asupra mediului;*
 - g) definitivarea documentației privind evaluarea impactului asupra mediului și examinarea informației complementare;*
 - h) aprobarea deciziei de emitere a acordului de mediu sau refuzul eliberării.*
- 6. În scopul evaluării efectelor potențial negative asupra factorilor de mediu și*

întreprinderii măsurilor de precauție la etapa incipientă de planificare, parcurgerea etapelor procedurii de evaluare a impactului asupra mediului poate include și alte cerințele specifice de protecție a mediului prevăzute în legislația națională, a Uniunii Europene, cât și cea internațională la care Republica Moldova este Parte.

7. Procedura de evaluare a impactului asupra mediului este condusă de autoritatea competentă – organul emitent al actelor permissive în domeniul mediului, în conformitate cu prevederile art. 291 din Legea nr. 1515 din 16 iunie 1993 privind protecția mediului înconjurător, cu ulterioare completări, art. 5 din Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului, cu ulterioare completări, Legea nr. 160 din 22 iulie 2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, cu ulterioare completări, cât și în conformitate cu prevederile prezentului ghid.

Dezbaterea publică este obligatorie în cadrul procedurii EIA derulată pentru proiecte și programe. Aceste dezbateri sunt organizate de către Agenția de Mediu cu sprijinul inițiatorului/titularului.

Pentru a promova participarea publicului în cadrul proceselor decizionale, sunt respectate prevederile legislației de mediu în vigoare privind parcurgerea procedurilor de emitere a actelor de reglementare: anunțuri publice în mass-media, site-ul instituțiilor, site-ul titularului, afișare la sediul primăriei, sediul titularului, dezbateri publice.

XVIII. Adrese de internet relevante în implementarea articolului 6

www.am.gov.md
<https://www.madrm.gov.md/ro/content/comisia-na%C8%9Bional%C4%83-pentru-securitate-biologic%C4%83-2021>
www.mai.md,
www.poliția.md
www.dse.md
www.igc.md

XIX . Practicile adecvate și/sau a alte prevederi stabilite pentru ca publicul să participe la elaborarea planurilor și programelor referitoare la mediu, conform articolului 7

Enumerați practicile adecvate și/sau a alte prevederi stabilite pentru ca publicul să participe la elaborarea planurilor și programelor referitoare la mediu, conform art. 7. Descrieți transpunerea definițiilor relevante din articolul 2 și cerinței de non-discriminare din articolul 3, paragraful 9.

Răspuns:

Participarea publicului în timpul elaborării planurilor și programelor cu privire la mediu a fost stabilită prin Regulamentul privind antrenarea publicului în elaborarea și adoptarea deciziilor de mediu, aprobat prin HG nr. 72 din 25 ianuarie 2000; Legea nr. 86 din 29-05-2014 privind evaluarea impactului asupra mediului. Prezenta lege transpune parțial Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului (text codificat), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. 26 din 1 ianuarie 2012; Legea nr. 1515-XII din 16 iunie 1993 privind protecția mediului înconjurător; HG nr. 967 din 09-08-2016 cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional; Ghidul cu privire la executarea procedurilor privind evaluarea impactului asupra mediului, aprobat prin Ordinul MADRM nr. 1 din 04-01-2019.

Regulamentul privind antrenarea publicului în elaborarea și adoptarea deciziilor de mediu este elaborat în scopul implementării Convenției privind accesul la informație, justiție și participarea publicului la adoptarea deciziilor în domeniul mediului, ratificată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 346 –XIV din 7 aprilie 1999, avînd ca bază prevederile capitolului III din Legea privind expertiza ecologică și evaluarea impactului asupra mediului înconjurător nr.851-XIII din 29 mai 1996 și ale articolelor 3 și 30 ale Legii privind protecția mediului înconjurător nr.1515-XII din 16 iunie 1993. Astfel, acest Regulament stabilește cerințele față de autoritatea centrală de mediu la implicarea publicului în procesul elaborării proiectelor de legi, regulamente, programe și alte acte normative, antrenarea publicului în luarea deciziilor privind activitățile economice cu impact asupra mediului la nivel local, antrenarea publicului în procesul elaborării proiectelor și programelor de dezvoltare economică și socială, precum și procedura antrenării publicului.

În Legea nr. 86/2014 la art. 2 sunt incluse și definite următoarele noțiuni:

- autoritate competentă;*
- impact asupra mediului;*
- public;*
- public interesat.*

HG nr. 967 din 09-08-2016 cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional definește următoarele noțiuni:

- parte interesată;*
- proces decizional;*

Totodată, unele cerințe de non-discriminare sunt stabilite în art. 4, alin. (1) din Legea nr. 982 din 11-05-2000 privind accesul la informație prin: „oricine, în condițiile prezentei legi, are dreptul de a căuta, de a primi și de a face cunoscute informațiile oficiale”, iar la alin. (3) Exercițarea drepturilor prevăzute la alineatul (1) al prezentului articol nu va implica în nici un caz discriminarea bazată pe rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau pe origine socială.

Conform prevederilor art. 19, alin. (2) și (3) din Legea 86/2014 „pentru efectuarea evaluării impactului asupra mediului la nivel național al activității planificate, inițiatorul

elaborează Programul de realizare a evaluării impactului asupra mediului, care urmează a fi coordonat cu autoritatea competentă. Totodată, inițiatorul asigură informarea publicului și oferă posibilitate acestuia și autorităților publice interesate să prezinte în scris comentarii la program. Inițiatorul publică, cel puțin într-un ziar național și în unul local, o informație succintă despre activitatea planificată, indicând obligatoriu pagina sa web oficială și/sau o altă adresă la care pot fi accesate cererea și proiectul Programului de realizare a evaluării impactului asupra mediului, precum și termenele de prezentare a comentariilor. Comentariile se prezintă inițiatorului, iar copia de pe comentarii – autorității competente”.

Conform Ghidului indicat mai sus la pct 5 este descrisă Procedura de evaluare a impactului asupra mediului, ce derivă din prevederile cadrului normativ în vigoare și presupune desfășurarea etapelor procedurale, după cum urmează:

- 1) evaluarea prealabilă a impactului asupra mediului a activității planificate;*
- 2) realizarea evaluării impactului asupra mediului, conform următoarelor etape:*
 - a) etapa de elaborare și coordonare a proiectului programului de realizare a evaluării impactului asupra mediului, pentru care se asigură și se dovedește realizarea consultării publicului interesat;*
 - b) etapa efectuării studiului de evaluare a impactului în conformitate cu conținutul programului de realizare a evaluării impactului asupra mediului, prealabil coordonat;*
 - c) etapa finalizării studiului de evaluare și elaborare a documentației privind evaluarea impactului asupra mediului;*
 - d) examinarea, analiza calității documentației privind evaluarea impactului asupra mediului și asigurarea consultării publicului interesat asupra conținutului acesteia;*
 - e) organizarea dezbaterii publice la documentația privind evaluarea impactului asupra mediului a activității planificate și întocmirea raportului privind participarea publicului interesat;*
 - f) examinarea, discutarea și desfășurarea consultărilor referitoare la documentația privind evaluarea impactului asupra mediului, între autoritatea competentă pentru protecția mediului și inițiatorul activității planificate sau titularul documentației privind evaluarea impactului asupra mediului;*
 - g) definitivarea documentației privind evaluarea impactului asupra mediului și examinarea informației complementare;*
 - h) aprobarea deciziei de emitere a acordului de mediu sau refuzul eliberării.*

.

XX. Oportunități pentru participarea publicului în elaborarea politicilor referitoare la mediu, conform articolului 7.

Explicați ce oportunități există pentru participarea publicului în elaborarea politicilor referitoare la mediu, conform articolului 7

Răspuns:

Conform pct. 28 al Regulamentul privind antrenarea publicului în elaborarea și adoptarea deciziilor de mediu „Organul central pentru mediu și autoritățile administrației publice locale vor informa publicul despre documentația de mediu aprobată prin anunțuri în presă, comunicări la radio și televiziune, prin afișe expuse la sediile prefecturilor, consiliilor raionale, primăriilor municipiilor, orașelor, satelor (comunelor). Documentația aprobată poate fi prezentată persoanelor fizice și juridice interesate din rîndul publicului antrenat.

Totodată, litigiile ce pot apărea în procesul aplicării deciziilor de mediu între autoritățile administrației publice locale, beneficiari și populație vor fi soluționate de autoritatea centrală pentru mediu, în limitele competenței sale, sau de instanțele judecătorești.

XXI. Obstacole întâlnite în implementarea art. 7

Descrieți orice obstacol întâlnit în implementarea art. 7

Răspuns:

Neconștientizarea publicului privind problemele de mediu, din diferite motive: standardul de viață, mijlocele de informare, vârsta, educație, interes profesional etc.

XXII. Informații suplimentare referitoare la aplicarea practică a prevederilor articolului 7

Furnizați informații referitoare la aplicarea practică a prevederilor articolului 7.

Răspuns:

Conform pct. 8 din Ghidul cu privire la executarea procedurilor privind evaluarea impactului asupra mediului, aprobat prin Ordinul MADRM nr. 1 din 04-01-2019 evaluarea impactului asupra mediului, de asemenea, stabilește cadrul asigurării:

- 1) accesului la informația de mediu, aferentă procedurii de reglementare, în conformitate cu prevederile Regulamentului privind accesul publicului la informația de mediu, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 1467 din 30 decembrie 2016;*
- 2) solicitării și furnizării informației aferente procedurii de reglementare, în conformitate cu prevederile Legii nr. 982 din 11 mai 2000 privind accesul la informație; și*
- 3) consultării publicului interesat, autorităților administrației publice cu*

responsabilități în domeniul protecției mediului, asociațiilor obștești ecologiste, grupuri cu responsabilități în domeniul protecției mediului, constituite în conformitate cu prevederile legislației naționale și conform prevederilor Regulamentului cu privire la procedurile de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 967 din 09 august 2016; inclusiv,

4) a participării publicului interesat în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor de mediu aferente procedurii de reglementare, în conformitate cu prevederile Legii nr. 239 din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional și Regulamentul privind antrenarea publicului în elaborarea și adoptarea deciziilor de mediu, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 72 din 25 ianuarie 2000.

XXIII. Adrese de website-uri relevante pentru implementarea art. 7

Furnizați adrese de website-uri relevante pentru implementarea articolului 7, dacă sunt disponibile.

A vedea la Capitolul VI.

XXIV. Eforturile făcute pentru a promova participarea publicului la elaborarea reglementărilor care pot avea un efect semnificativ asupra mediului, conform articolului 8

Descrieți eforturile făcute pentru a promova participarea efectivă a publicului la elaborarea reglementărilor de către autoritățile publice și a altor norme de drept cu aplicabilitate generală care pot avea un efect semnificativ asupra mediului, conform articolului 8. Descrieți transpunerea definițiilor relevante din articolul 2 și a cerinței de nediscriminare din art.3, paragraful 9

Răspuns:

În Capitolul II al Regulamentului privind antrenarea publicului în elaborarea și adoptarea deciziilor de mediu sunt stabilite măsurile pentru crearea condițiilor pentru participarea publicului în procesul elaborării proiectelor de legi, regulamente, programe și alte acte normative.

Astfel, autoritatea publică are obligația să anunțe începutul elaborării actelor menționate, să indice termenul posibilei participări a publicului, să creeze grupuri de lucru pentru elaborarea proiectelor, în componența cărora pot fi incluși reprezentanți ai ONG-urilor, altor structuri sau ai publicului larg, iar publicului i se va oferi posibilitatea să-și prezinte observațiile nemijlocit sau prin alte modalități.

Antrenarea publicului se efectuează diferențiat, în conformitate cu procedurile

determinate de prezentul regulament, și include:

a) consultări la nivel național în scopul determinării atitudinii publicului față de intențiile de elaborare a documentației cu o importanță deosebită pentru populația republicii (legi, programe naționale, alte acte normative);

b) studii sociologice de mediu, care reflectă în mai mare măsură atitudinea publicului față de proiectele elaborate. Se va asigura participarea publicului deja la etapa incipientă, pentru a-i oferi posibilitatea de a se implica în examinarea diverselor variante.

Cheltuielile pentru antrenarea publicului în luarea deciziilor privitor la elaborarea legilor, regulamentelor, programelor și altor acte normative sunt acoperite din Fondul Ecologic Național.

XXV. Obstacole întâlnite în implementarea articolului 8

Insuficiența personalului cu pregătire juridică în cadrul instituțiilor publice.

Lipsa interesului publicului pentru procedurile de elaborare a actelor normative.

XXVI. Informații suplimentare privind aplicarea practica a prevederilor privind participarea publicului conform articolului 8

*Furnizați informații suplimentare privind **aplicarea practica a prevederilor privind participarea publicului conform articolului 8***

Răspuns:

Capitolul V al Regulamentului privind antrenarea publicului în elaborarea și adoptarea deciziilor de mediu este reglementează Procedura antrenării publicului și anume:

Pct. 20. În cazul antrenării publicului în procesul elaborării legilor, regulamentelor și deciziilor privind proiectele la nivel național, proiectele cu impact transfrontalier și alte acte legislative și normative, autoritatea centrală pentru mediu:

a) va informa publicul prin intermediul mass-media despre inițierea proceselor de elaborare a actelor sus-menționate;

b) va constitui grupuri de lucru (colective de anchetă publică), incluzând în componența lor reprezentanți ai ONG-urilor și ai publicului;

c) va organiza, în caz de necesitate, sondaje sociologice privind actualitatea și stipulările actului normativ ce urmează a fi elaborat;

d) va invita la ședințele grupurilor de lucru reprezentanți ai mass-media, asigurând astfel transparența activității lor;

e) va remite proiectele de acte respective ONG-urilor, altor organe interesate pentru avizare;

f) va organiza conferințe de presă, mese rotunde, emisiuni televizate și radiofonice, în cadrul cărora va expune esența acestor acte;

g) va lua act de doleanțele, propunerile parvenite, modificînd, în caz de necesitate, conținutul proiectelor de documente în curs de elaborare;

h) după aprobarea în instanțele superioare a documentelor elaborate ori publicarea lor în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, va organiza diverse activități publice de familiarizare a populației cu ele (conferințe de presă, mese rotunde, briefinguri etc.)

pct. 21. În cazul antrenării publicului în elaborarea deciziilor privind proiectele la nivel național și cele cu impact transfrontalier, procedura va fi similară celei stipulate în punctul 20 al prezentului regulament.

Pct. 22. În cazul antrenării publicului în elaborarea deciziilor privind activitățile economice cu impact asupra mediului la nivel local, organele administrației publice locale:

a) vor informa populația despre inițierea proceselor de elaborare a documentației;

b) la cererea verbală sau în scris a reprezentanților ONG-urilor și publicului, vor institui grupuri pentru efectuarea sondajelor în vederea determinării posibilului impact al obiectului preconizat. Aceste grupuri vor fi constituite pe bază de paritate din reprezentanți ai părților interesate (autoritatea publică locală, beneficiarul, populația).

Pct. 23. În dependență de gradul de complexitate, consultarea se va face prin intermediul sondajelor sociologice de mediu cu metode și tehnici specifice de informare și consultare.

Pct. 24. Durata sondajelor este de pînă la 30 zile, în funcție de categoria actelor ce urmează să fie aprobate. În caz de necesitate, în dependență de gradul de complexitate, sondajul poate fi prelungit pînă la 60 de zile.

Pct. 25. Beneficiarul:

- organizează dezbateri publice asupra proiectelor prezentate spre examinare;*
- prezintă spre examinare expertizei ecologice de stat rezultatele dezbaterilor publice;*
- poartă răspundere pentru realizarea concluziilor auditului public, confirmate de expertiza ecologică de stat;*
- achită toate cheltuielile legate de procedura implicării publicului în activitățile respective.*

Pct. 26. Antrenarea publicului se va considera încheiată odată cu publicarea deciziei adoptate în urma consultării populației asupra proiectelor respective.

XXVII. Adrese de web site relevante pentru implementarea articolului 8, dacă sunt disponibile

Oferiți adresele relevante ale site-ului, dacă sunt disponibile:

www.mediu.gov.md,
www.am.gov.md

<http://www.mediu.gov.md/ro/content/transparen%C8%9B%C4%83-decizional%C4%83>

<https://www.madrm.gov.md/ro/content/anun%C8%9B-privind-ini%C8%9Biarea-elabor%C4%83rii-proiectului-legii-privind-organismele-modificate-genetic>

<https://www.madrm.gov.md/ro/content/anun%C8%9B-privind-ini%C8%9Biarea-elabor%C4%83rii-proiectului-legii-privind-utilizarea-%C3%AEn-condi%C8%9Bii-de>

XXVIII. Legislația, reglementările și alte măsuri care implementează prevederile accesului la justiție din articolul 9

Enumerați legislația, reglementările și alte măsuri care implementează prevederile accesului la justiție din articolul 9.

Explicați cum a fost implementat fiecare paragraf al articolului 9. Descrieți transpunerea definițiilor relevante din articolul 2 și non-discriminarea cerută în articolul 3, paragraful 9.

Răspuns:

Sectorul justiției al Republicii Moldova cuprinde instanțele judecătorești, Consiliul Superior al Magistraturii (CSM), sistemul de urmărire penală, Procuratura Generală (PG), Ministerul

Justiției (MJ) și entități selectate independente și la nivel de executiv, care prestează servicii conexe instanțelor judecătorești. Măsurile legislative care implementează prevederile cu privire la accesul la justiție sunt: Constituția Republicii Moldova, Codul administrativ, Codul de Procedură civilă, Legea 982/2000 privind accesul la informație, HG 1467/2016 pentru aprobarea Regulamentului privind accesul publicului la informația de mediu; etc.

Constituția RM la art. 20 garantează accesul liber la justiție și anume:

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

La art. 34 din Constituție sunt stabilite următoarele:

„(1) Dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit.

(2) Autoritățile publice, potrivit competențelor ce le revin, sînt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal.

(3) Dreptul la informație nu trebuie să prejudicieze măsurile de protecție a cetățenilor sau siguranța națională.

(4) Mijloacele de informare publică, de stat sau private, sînt obligate să asigure informarea corectă a opiniei publice.

(5) Mijloacele de informare publică nu sînt supuse cenzurii." Codul administrativ prevede la art. 39, alin. (2) că orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente. Iar art. 68. Stabilește că, „Autoritățile publice sînt obligate să asigure:

a) buna organizare și desfășurare a procedurii administrative;

b) primirea, înregistrarea și soluționarea petițiilor înaintate, precum și legalitatea deciziilor și comunicarea lor în termen legal;

c) aplicarea dispozițiilor privind transparența administrației și accesul la informațiile publice.

Legea 982/2000 are drept scop crearea cadrului normativ general al accesului la informațiile oficiale, clasificarea informațiilor cu accesibilitate limitată și protecția lor, eficientizarea procesului de informare a populației și a controlului efectuat de către cetățeni asupra activității autorităților și instituțiilor publice, precum și stimularea formării opiniilor și participării active a populației la luarea deciziilor în spirit democratic.

La art. 4, alin. (1) și alin. (2) din această Lege este reglementat că, „Oricine, în condițiile prezentei legi, are dreptul de a căuta, de a primi și de a face cunoscute informațiile oficiale. Exercițarea drepturilor prevăzute în alineatul (1) al prezentului articol poate fi supusă unor restricții pentru motive specifice, ce corespund principiilor dreptului internațional, inclusiv pentru apărarea securității naționale sau vieții private a persoanei.”

Totodată, Legea cu privire la accesul la informații statuează că refuzul de a furniza o asemenea informație se face în scris, indicându-se data întocmirii refuzului, numele persoanei responsabile, motivul refuzului, făcându-se în mod obligatoriu trimitere la actul normativ (titlul, numărul, data adoptării, sursa publicației oficiale), pe care se bazează refuzul. De asemenea, Legea prevede termene stricte pentru procesarea cererilor de acces la informație (nu mai târziu de 15 zile lucrătoare).

Art. 22. Reglementează procedura de atacare pe cale extrajudiciară a acțiunilor furnizorilor de informații și anume:

(1) În cazul în care persoana consideră că drepturile sau interesele legitime în ceea ce

privește accesul la informații i-au fost lezate, ea poate contesta acțiunile sau inacțiunea furnizorului de informații la conducerea acestuia și/sau la organul ierarhic superior al furnizorului în termen de 30 de zile de la data cînd a aflat sau trebuia să afle despre încălcare.

(2) Conducerea furnizorului de informații și/sau organul ierarhic superior al acestuia va examina contestările solicitanților de informații în decurs de 5 zile lucrătoare și va informa în mod obligatoriu petiționarul despre rezultatele examinării în decurs de 3 zile lucrătoare.

(3) Sesizările, prin care sînt atacate acțiunile sau inacțiunea organizațiilor care nu au organele lor superioare, sînt adresate direct instanței de contencios administrativ competente.

Regulamentul privind accesul publicului la informația de mediu contine prevederi cu privire la accesul la justiție legat de informația de mediu (Pilonul intai), dupa cum urmeaza: conform pct. 32 orice solicitant care consideră că cererea sa pentru furnizarea unor informații privind mediul a fost respinsă nejustificat, parțial sau în totalitate, a fost ignorată ori rezolvată cu un răspuns necorespunzător din partea unei autorități publice sau că nu au asigurat accesul la informația privind mediul și au refuzat accesul la informație se poate adresa cu o cerere prealabilă conducătorului respectivei autorități publice sau organului ierarhic superior, solicitând reconsiderarea actelor sau omisiunilor. Solicitantul care, în urma aplicării prevederilor pct. 32, se consideră lezat într-un drept al său prevăzut de prezentul Regulament sau alt act legislativ, sau care nu a primit răspuns la cererea sa prealabilă în termenul legal stabilit poate depune o cerere de chemare în judecată, în conformitate cu prevederile Codului administrativ nr. 116/2018.

Codul de Procedură civilă nr. 225/2003 la art. 5 reglementează următoarele:

„(1) Orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.

(2) Nici unei persoane nu i se va refuza apărarea judiciară din motiv de inexistență a legislației, de imperfecțiune, coliziune sau obscuritate a legislației în vigoare.

(3) Renunțarea uneia dintre părți la dreptul de a se adresa în judecată prin încheierea în prealabil a unei convenții nu are efect juridic, cu excepția cazurilor de încheiere, în condițiile legii, a unei convenții arbitrale.

Conform prevederilor art. 162, alin. (2) din Codul administrativ „dacă autoritatea publică nu soluționează petiția în termenele prevăzute de prezentul cod, persoana afectată este în drept să depună cererea prealabilă în termen de 30 de zile de la comunicarea sau notificarea actului administrativ individual ori a respingerii petiției, precum este stabilit în art. 165, alin. (1) din prezentul Cod. Totodată, dacă autoritatea publică nu soluționează cererea în termenul prevăzut de prezentul cod, cererea prealabilă poate fi depusă în decursul unui an de la expirarea termenului.

De asemenea, în special, descrieti:

(a) Conform cu **paragraful 1**, măsurile luate pentru a se asigura ca:

(i) orice persoană care consideră că solicitarea informației, conform prevederilor **art. 4**, a fost ignorată, în mod greșit refuzată, parțial sau în totalitate, ori care consideră că a primit un răspuns inadecvat sau că cererea sa nu a fost considerată conform prevederilor art. 4, de a avea acces la o procedură de recurs în fața instanței de judecată sau a altui organism independent și imparțial prevăzut de lege.

Conform articolul 21 al Legii 982/2000

Alin. (1) Persoana care se consideră lezată într-un drept sau interes legitim de către furnizorul de informații poate ataca acțiunile acestuia atât pe cale extrajudiciară, cât și direct în instanța de contencios administrativ competentă.

(2) Persoana, de asemenea, se poate adresa pentru apărarea drepturilor și intereselor sale legitime Avocatului Poporului.

(3) Persoana care se consideră lezată într-un drept sau interes legitim poate ataca orice acțiune sau inacțiune a persoanei responsabile pentru primirea și examinarea cererilor de acces la informații, dar în special cu privire la:

a) refuzul neîntemeiat de a primi și înregistra cererea;

b) refuzul de a asigura accesul liber și necondiționat la registrele publice aflate la dispoziția furnizorului de informații;

c) încălcarea termenelor și procedurii de soluționare a cererii de acces la informație;

d) neprezentarea sau prezentarea necorespunzătoare a informațiilor solicitate;

e) refuzul neîntemeiat de a prezenta informațiile solicitate;

f) atribuirea neîntemeiată a informației la categoria informațiilor care conțin secrete de stat, secrete comerciale sau la categoria altor informații oficiale cu accesibilitate limitată;

g) secretizarea neîntemeiată a unor informații;

h) stabilirea plății și mărimii acesteia pentru informațiile furnizate;

i) cauzarea unor prejudicii materiale și/sau morale prin acțiunile ilegale ale furnizorului de informații.

(4) În cadrul soluționării litigiilor privind accesul la informație, organele competente vor întreprinde măsuri pentru protejarea drepturilor tuturor persoanelor ale căror interese pot fi atinse prin divulgarea informației, inclusiv se va asigura participarea acestora în cadrul procesului în calitate de terță parte.

(5) Instanța de judecată, în cadrul examinării litigiilor privind accesul la informație, va întreprinde toate măsurile rezonabile și suficiente de precauție, inclusiv convocarea ședințelor închise, pentru a evita divulgarea informațiilor, accesul limitat la care poate fi îndreptățit.

Art. 22 din Legea cu privire la accesul la informații reglementează procedura de atacare pe cale extrajudiciară a acțiunilor furnizorilor de informații prin următoarele:

(1) În cazul în care persoana consideră că drepturile sau interesele legitime în ceea ce privește accesul la informații i-au fost lezate, ea poate contesta acțiunile sau

inacțiunea furnizorului de informații la conducerea acestuia și/sau la organul ierarhic superior al furnizorului în termen de 30 de zile de la data când a aflat sau trebuia să afle despre încălcare.

(2) Conducerea furnizorului de informații și/sau organul ierarhic superior al acestuia va examina contestările solicitanților de informații în decurs de 5 zile lucrătoare și va informa în mod obligatoriu petiționarul despre rezultatele examinării în decurs de 3 zile lucrătoare.

(3) Sesizările, prin care sînt atacate acțiunile sau inacțiunea organizațiilor care nu au organele lor superioare, sînt adresate direct instanței de contencios administrativ competente.

(ii) În cazul în care o parte asigură un astfel de recurs în fața unei instanțe de judecată, ea va face astfel încât o asemenea persoană să aibă acces și la o procedură de fond stabilită de lege, care să fie gratuită sau nu prea scumpă, în cazul reconsiderării solicitării de către o autoritate publică sau al revizuirii de către un organism independent și imparțial, altul decît o instanță de judecată;

(iii) Decizia finală luată în concordanță cu prevederile pct. 1 trebuie să fie obligatorie pentru autoritatea publică care deține informația. Motivele trebuie să fie declarate în scris, cel puțin în cazul în care informația este refuzată conform prevederilor acestui punct;

(b) Măsurile luate pentru a asigura ca în cadrul legislației naționale membrii publicului interesat care întrunesc criteriile stabilite în paragraful 2 au acces la procedura de revizuire în fața unei instanțe și/sau a altui organism independent și imparțial stabilit de lege pentru a ataca normele substanțiale și procedurale ale oricărei decizii, act sau omisiune subiect al prevederilor art 6;

(c) Conform cu paragraful 3, fiecare parte trebuie să asigure ca, în momentul în care toate criteriile sunt îndeplinite, dacă acestea sunt prevăzute de legislația națională, membrii publicului să aibă acces la procedurile administrative sau juridice pentru a contesta actele sau omisiunile persoanelor private și autorităților publice, care contravin prevederilor legislației naționale cu referire la mediu;

XXIX. Obstacole întâlnite în implementarea articolului 9

Descrieți orice obstacol întâlnit în implementarea oricărui paragraf al articolului 9.

Insuficiența personalului cu pregătire juridică în cadrul autorităților pentru protecția mediului.

Reorganizarea instanțelor judecătorești și alte eforturi eficiente vor trebui să

consolideze și să nu pună în pericol accesul la serviciile de justiție pentru populația locală, în deosebi în problemele de mediu.

Reducerea mobilității în rândul populației rurale, în tandem cu distanțe mai mari de deplasare și condiții de transport precare, pot genera preocupări legate de accesul la serviciile în sectorul justiției. Aceasta este deosebit de relevant în zonele îndepărtate și rurale, unde locuiesc 57 la sută din cetățenii Republicii Moldova – și care reprezintă 84 la sută din săracii Republicii Moldova.

XXX. .Informații suplimentare privind aplicarea practică a prevederilor articolului 9

Furnizați informații suplimentare privind aplicarea practica a prevederilor privind accesul la justiție conform articolului 9, de exemplu exista statistici disponibile privind accesul la justiție in probleme de mediu și exista mecanisme pentru inlaturarea sau reducerea barierelor financiare și a altor bariere in calea accesului la justiție?

XXXI. Adrese de web site relevante pentru implementarea articolului 9

--

XXXII. . Comentarii generale privind scopul Convenției

Dacă considerați, arătați cum implementarea Convenției contribuie la protecția dreptului oricărei persoane, din generațiile prezente și viitoare, de a trăi într-un mediu adecvat pentru sănătate și bunăstare.

Răspuns:

Implementarea Convenției privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziei și accesul la justiție in problemele de mediu, adoptata la Aarhus, Danemarca, în 25 iunie 1998 crează un cadru legislativ general care asigură dezvoltarea durabilă și protecția mediului, prin luarea in considerare a faptului ca un acces mai bun la informație și participarea publicului în procesul de luare a deciziei îmbunătățesc calitatea deciziilor autorităților publice, contribuie la conștientizarea publicului în problemele de mediu și promovarea educației ecologice în scopul unei înțelegeri mai profunde a problemelor de mediu.

Astfel, implementarea Convenției asigură un mai bun acces la informație și participarea publicului în luarea deciziilor ceea ce duce la îmbunătățirea calității

deciziilor autorităților publice.

XXXIII. Măsurile legislative, de reglementare și alte măsuri de aplicare a prevederilor cu privire la organismele modificate genetic în conformitate articolului 6 bis și anexa I bis

Descrieti măsurile legislative, de reglementare și alte măsuri de aplicare a dispozițiilor privind participarea publicului la luarea deciziilor privind diseminarea deliberată în mediu și introducerea pe piață a organismelor modificate genetic în **articolul 6 bis**.

Răspuns:

Legea nr. 755/2001 privind securitatea biologică reglementează activitățile legate de obținerea, testarea, producerea, utilizarea și comercializarea organismelor modificate genetic prin tehnicile biotehnologiei moderne. Organismul uman nu face obiectul modificării genetice.

Conform prevederilor lit. a) alin. (1) art.20 ale Legii nr. 755/2001 privind securitatea biologică după primirea notificării, Comisia națională pentru Securitate Biologică, pe baza informațiilor cuprinse în notificare este obligată să informeze și să consulte publicul în legătură cu notificarea primită.

Alin. (2) al art. 39 din Legea 755/2001 prevede că informarea publicului se va face în termen de 10 zile de la primirea notificării, iar publicul este în drept să se expună în termen de 30 de zile și urmează a fi luate în considerare de către Comisia națională la luarea deciziei de autorizare a activității propuse. În funcție de comentariile primite, se pot organiza dezbateri publice asupra oricăror aspecte privind domeniul biosecurității.

Cererile și Notificările sunt plasate pe pagina web a Ministerului Mediului pentru informare și consultare a publicului.

În scopul armonizării legislației naționale la Directiva 2001/18/CE privind introducerea deliberată în mediu a organismelor modificate genetic a fost elaborat un nou proiect de lege privind organismele modificate genetic. Proiectul Legii conține prevederi obligatorii privind transparența, informarea și consultarea publicului în procesul luării deciziilor privind introducerea OMG-urilor și a produselor rezultate din acestea.

Alt act normativ este Regulamentul privind autorizarea activităților legate de obținerea, testarea, utilizarea și comercializarea organismelor modificate genetic, aprobat prin HG nr. 1153 din 25-09-2003, care stabilește modul de eliberare a autorizațiilor pentru activitățile de obținere, testare, utilizare și comercializare a organismelor modificate genetic prin tehnicile biotehnologiei moderne și a produselor rezultate din acestea.

a. Cu privire la **alineatul 1 al articolului 6 bis** si:

(i) Alineatul 1 din anexa 1 bis, aranjamente cu privire la cadrul de reglementare al Părților pentru a asigura o informare eficientă și participarea publicului la deciziile care fac obiectul prevederilor articolului 6 bis;

Astfel, în cazul introducerii deliberate în mediu a organismelor modificate genetic

conform prevederilor art.19, alin. (1) orice persoană fizică sau juridică, înainte de a introduce în mediu un organism modificat genetic sau o combinație de asemenea organisme, în scopul cercetării, testării, dezvoltării și/sau în orice alt scop, cu excepția producerii pentru a fi introduse pe piață, trebuie să prezinte Comisiei naționale o notificare.

Conform pct. 18 al Regulamentului privind autorizarea activităților legate de obținerea, testarea, utilizarea și comercializarea organismelor modificate genetic pentru autorizarea activităților care privesc introducerea deliberată în mediu a organismelor modificate genetic, se va avea în vedere că:

a) organismele modificate genetic apar prin utilizarea tehnicilor indicate în pct.8 lit.a) al prezentului Regulament;

b) tehnicile care nu se consideră că ar genera modificări genetice sînt indicate în pct.8 lit.b) al prezentului Regulament.

La pct 22 este stabilită lista documentelor pe care agenții economici o prezintă Comisiei Naționale pentru autorizarea activităților care privesc introducerea deliberată pe piață a organismelor modificate genetic și a produselor rezultate din acestea.

*(ii) **Alineatul 2** din anexa I bis, orice excepții prevăzute în cadrul de reglementare al Partilor la procedura de participare a publicului prevăzută în anexa I bis și criteriile pentru o astfel de excepție;*

*(iii) **Paragraful 3** al anexei I bis, măsurile luate pentru a pune la dispoziția publicului într-un mod adecvat, în timp util și eficient un rezumat al notificării introdus pentru a obține o autorizație pentru introducerea deliberată sau introducerea pe piața a unor astfel de organisme modificate genetic, precum și raportul de evaluare, dacă sunt disponibile;*

Art. 39, alin.(1) al Legii nr. 755/2001 stabilește că în termen de 10 zile de la data primirii notificării, Comisia națională informează publicul despre aceasta, specificând modalitățile prin care se poate obține informația.

*(iv) **Pragraful 4** din anexa I bis, măsurile luate pentru a se asigura ca în nici un caz, informațiile prevăzute la alineatul respectiv sunt considerate confidențiale; Autoritatea Competentă consultă și informează publicul în procesul decizional, cu respectarea legislației în vigoare privind accesul publicului la informații și privind confidențialitatea.*

Art.11 (1) al Legii nr. 755/2001 privind securitatea biologică în notificarea trimisă Comisiei naționale, notificatorul poate indica informațiile ce vor fi considerate confidențiale, prezentând și justificările necesare, iar conform alin. (2) al acestui articol decizia privind informațiile ce vor fi considerate confidențiale Comisia națională o va lua după consultări cu notificatorul și o va aduce la cunoștința acestuia.

Conform art. 11 alin. (2) nu pot fi considerate confidențiale următoarele informații:

a) caracteristicile generale ale microorganismelor/organismelor modificate genetic,

numele și adresa notificatorului, scopul și locul utilizării;

b) clasa de risc în care este încadrată utilizarea în condiții izolate și măsurile de izolare;

c) concluziile studiilor de evaluare a riscurilor pentru sănătatea umană și mediu;

d) metodele și planurile de monitorizare, precum și măsurile care pot fi luate în caz de accident.

Dacă, din orice motive, notificatorul își retrage notificarea, Comisia națională va respecta confidențialitatea informației primite, normă stabilită în Art. 11 alin (5) a aceleiași Legi.

(v) **Paragraful 5** din anexa I bis, măsurile luate pentru a asigura transparența procedurilor de luare a deciziilor și pentru a oferi accesul publicului la informațiile relevante privind procedura, inclusiv, de exemplu:

a. Natura posibilelor decizii;

În acest caz decizia se referă la emiterea autorizației de introducere deliberată în mediu sau a acordului de import, a deciziei de reînnoire a autorizației sau suspendare sau anulare după caz.

b. Autoritatea publică responsabilă pentru luarea deciziei;

Autoritatea națională competentă- Comisia Națională pentru Securitate Biologică.

c. Modalitățile de participare a publicului stabilite în conformitate cu paragraful 1 din anexa I bis.

Legea nr. 755/2001 privind securitatea biologică stabilește modalitatea de consultare a publicului în cazul procedurii de autorizare a introducerii deliberate în mediu a organismelor modificate genetic.

În termen de 10 zile de la data primirii notificării, Comisia națională informează publicul despre aceasta, specificând modalitățile prin care se poate obține informația. Comentariile publicului se primesc în termen de 30 de zile de la data informării acestuia și sunt luate în considerare de către Comisia națională la luarea deciziei de autorizare a activității propuse. În funcție de comentariile primite, se pot organiza dezbateri publice asupra oricăror aspecte privind domeniul reglementat de prezenta lege.

d. O indicație a autorității publice de la care pot fi obținute informații relevante;

Comisia Națională pentru Securitate Biologică- Autoritatea competentă are atribuția de a consulta și informa publicul în procesul decizional, cu respectarea legislației în vigoare privind accesul publicului la informații.

Astfel, autoritatea competentă publică pe pagina web a Ministerului Mediului la rubrica „Comisia Națională pentru Securitate Biologică” notificarea și setul anexat la cerere.

e. O indicație a autorității publice la care comentariile pot fi trimise și calendarul pentru transmiterea comentariilor;

Conform prevederilor art. 39 alin. (3) al Legii nr. 755/2001 Comentariile publicului se primesc în termen de 30 de zile de la data informării acestuia și sunt luate în considerare de către Comisia națională la luarea deciziei de autorizare a activității propuse. În funcție de comentariile primite, se pot organiza dezbateri publice asupra oricăror aspecte privind domeniul reglementat de prezenta lege.

(vi) **Paragraful 6** din anexa I bis, măsurile luate pentru a se asigura că aranjamentele introduse pentru a implementa paragraful 1 din anexa I bis, permit publicului să înainteze, într-un mod adecvat, orice comentarii, informații, analize sau opinii pe care le consideră relevante pentru eliberarea deliberată propusă sau introducerea pe piață.

(vii) **Paragraful 7** din anexa I bis, măsurile luate pentru a asigura că se ține seama de rezultatul procedurilor de participare publică organizate în conformitate cu paragraful 1 al anexei I bis;

În cadrul procedurii de autorizare pentru introducerea deliberată în mediu în vederea testării sunt luate în considerare observațiile publicului.

Astfel, în conformitate cu prevederile art. 39 alin. (3) Legea nr. 755/2001 comentariile publicului se primesc în termen de 30 de zile de la data informării acestuia și vor fi luate în considerare de către Comisia națională la luarea deciziei de autorizare a activității propuse. În funcție de comentariile primite, se pot organiza dezbateri publice asupra oricăror aspecte privind domeniul reglementat de prezenta lege.

Totodată, conform prevederilor pct. 29 din Regulamentul privind autorizarea activităților legate de obținerea, testarea, utilizarea și comercializarea organismelor modificate genetic, Comisia Națională informează notificatorul în termen de maxim 90 de zile despre primirea notificării, menționând că:

- a) notificarea primită este în acord cu dispozițiile legislației în vigoare;*
- b) notificatorul trebuie să prezinte informații suplimentare;*
- c) activitatea propusă nu îndeplinește condițiile Legii privind securitatea biologică și ale prezentului Regulament și notificarea este respinsă; sau*
- d) activitatea propusă nu cade sub incidența dispozițiilor Legii privind securitatea biologică și ale prezentului Regulament.*

Conform prevederilor art. 39 Legea nr. 755/2001, Comisia națională informează publicul, specificând modalitățile prin care se poate obține informația. Publicul transmite observațiile sale către Comisia națională, pe durata consultării.

(viii) **Paragraful 8** din anexa I bis, măsurile luate pentru a se asigura că textele deciziilor subiect al prevederilor anexei I bis luate de către o autoritate publică sunt puse la dispoziția publicului împreună cu motivele și considerațiile pe care se bazează.

Art. 39 alin. (4) al Legii nr. 755/2001, Comisia națională asigură participarea publicului la luarea deciziilor cu privire la autorizarea activităților reglementate de prezenta lege în conformitate cu prevederile legislației naționale și ale actelor juridice internaționale la care Republica Moldova este parte.

- (b)** In ceea ce privește **paragraful 2** al articolului 6 bis, modul în care cerințele efectuate în conformitate cu prevederile din anexa 1 bis sunt complementare și sprijină reciproc cadrul național privind biosecuritatea Parții și sunt în concordanță cu obiectivele Protocolului de la Cartagena privind biosecuritatea la Convenția privind biodiversitatea

Republica Moldova a ratificat Protocolul de la Cartagena privind biosecuritatea la Convenția privind diversitatea biologică prin Legea nr. 1381 din 11-10-2002.

Astfel, RM, ca parte, prin prevederi ale actelor normative asigură că producerea, manipularea, transportul, utilizarea, transferul și eliberarea oricărui organism modificat genetic se realizează într-o manieră care previne sau reduce riscurile pentru diversitatea biologică, ținând, de asemenea, cont de riscurile pentru sănătatea umană.

Legislația prevede că Comisia Națională pentru Securitate Biologică- Autoritatea competentă are atribuția de a consulta și informa publicul în procesul decizional, cu respectarea legislației în vigoare privind accesul publicului la informații.

Procedura de autorizare a activităților legate de obținerea, testarea, utilizarea și comercializarea organismelor modificate genetic este reglementată în Regulamentul privind autorizarea activităților legate de obținerea, testarea, utilizarea și comercializarea organismelor modificate genetic, aprobat prin HG nr. nr.1153 din 25 septembrie 2003.

XXXIV. Obstacolele întâlnite în punerea în aplicare a articolului 6 bis și anexa I bis

Descrieți orice obstacole întâlnite în punerea în aplicare a articolului 6 bis și anexa I bis

Răspuns:

Percepția publicului la importul și utilizarea organismelor sau produselor modificate genetic este negativă, dar de obicei, publicul rar reacționează la notificările depuse de agenți economici în vederea importului furajului modificat genetic.

XXXV. Informații suplimentare cu privire la aplicarea practica a prevederilor articolului 6 bis și anexa I bis

*Furnizați informații suplimentare cu privire la **aplicarea practică a prevederilor privind participarea publicului la luarea deciziilor privind diseminarea deliberată în mediu și introducerea pe piață a organismelor modificate genetic potrivit articolului 6 bis**, de exemplu există statistici sau alte informații disponibile privind participarea publicului la astfel de decizii sau cu privire la deciziile luate în conformitate cu alineatul 2 din anexa I bis care sa fie considerare excepții de la procedurile de participare a publicului din anexa?*

Răspuns:

Conform pct. 21 din Regulamentul privind autorizarea activităților legate de obținerea, testarea, utilizarea și comercializarea organismelor modificate genetic pentru aprobarea activităților ce țin de introducerea deliberată în mediu a organismelor modificate genetic, Comisia Națională poate aplica, după caz, regulile și criteriile unor proceduri simplificate, cu condiția că:

- este bine cunoscută poziția taxonomică și biologia organismelor modificate genetic și deține informații cu privire la evaluarea riscurilor implicând specii de plante și alte organisme din ecosistemul experimental;*
- există date științifice rezultate din introducerile experimentale în mediu a plantelor modificate genetic aparținând aceleiași specii de plante receptoare;*
- secvențele inserate cu rezultatul exprimării lor sînt sigure pentru sănătatea umană și pentru mediu în condițiile introducerii pe cale experimentală;*
- secvențele inserate sînt bine caracterizate și integrate în genomul nuclear al plantei.*

Iar la pct 27 , lit. e) este stabilit că, la luarea deciziilor privind activitatea solicitată în notificare, Comisia națională ia în considerare comentariile publicului, care au caracter consultativ și se primesc în termen de 30 de zile din data informării lui. În dependență de comentariile primite, poate organiza audieri publice privitor la toate aspectele problemelor examinate.

XXXVI. Adrese de internet relevante pentru implementarea articolului 6 bis

Adrese de internet relevante, dacă sunt disponibile, inclusiv adrese de internet pentru registre de decizii și comunicate în legătură cu organismele modificate genetic

Ministerul Mediului anterior Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului.

<https://www.madrm.gov.md/ro/content/comisia-na%C8%9Bional%C4%83-pentru-securitate-biologic%C4%83-2021>

XXXVII. Rezultatele privind aspectele de conformitate

Dacă, după luarea în considerare a unui raport și orice recomandări ale Comitetului de Conformare, Reuniunea Părților la ultima sa sesiune a decis asupra măsurilor cu privire la respectarea de către țara dumneavoastră, vă rugăm să indicați (a) care au fost măsurile; și (b) și ce acțiuni specifice a luat țara dumneavoastră să implementeze măsurile pentru a realiza în conformitate cu Convenția.

Vă rugăm să includeți trimiteri la secțiunile respective, după caz.